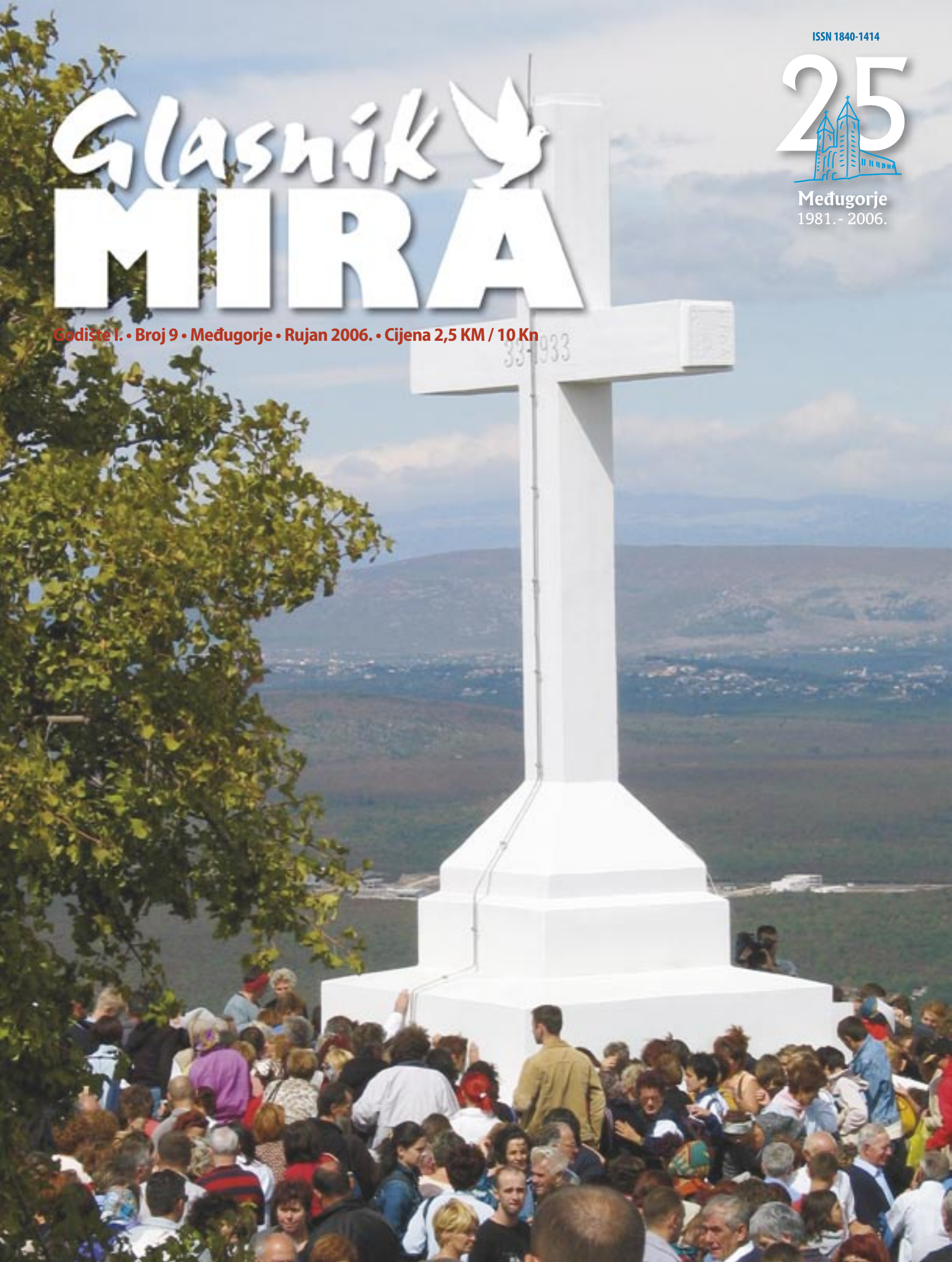

25

Međugorje
1981. - 2006.

Glasnik MIRA

Godište I. • Broj 9 • Međugorje • Rujan 2006. • Cijena 2,5 KM / 10 Kn

Draga djeco!

I danas vas pozivam: molite, molite, molite.

Samo u molitvi bit ćete blizu meni i mome Sinu i vidjet ćete kako je kratak ovaj život. U vašem srcu rodit će se želja za nebom.

Radost će zavladati u vašem srcu a molitva će poteći kao rijeka. U vašim riječima bit će samo zahvala Bogu što vas je stvorio i želja za svetošću postat će vam stvarnost.

Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!

(25. kolovoza 2006.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Medugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Medugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325
Faks: 00 387 36 651 300
Služba pretplate: 00 387 36 653 342
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr
Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplate:

Za Bosnu i Hercegovinu:
Poštanskom uplatnicom ili na žiro-račun:
3381202201145352
UniCredit Zagrebačka banka BH

Devizne uplate:

Unicredit Zagrebačka banka BH
S.W.I.F.T. ZABA BA 22
Konto: 48-06-02810-2

Uplate iz Republike Hrvatske:

HVB Splitska banka d.d.
Br. računa: 30000519000
S.W.I.F.T. BACXHR22
IBAN: HR17 2330 0035 1002 0168 2
Prilikom uplate popuniti **Nalog 14**
ili poštanskom uplatnicom

Cijena pojedinog primjeraka:

2,5 KM/10KN
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 KN;
Zemlje EU: 30 Eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 40 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret Pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

GOSPODINOV KRIŽ I MARIJA POD KRIŽEM

Prema liturgijskom kalendaru imamo stanovitu podudarnost između blagdana Uzvišenja sv. Križa i Žalosne Gospe, Gospe od Sedam žalosti. Jedan se blagdan nadovezuje na drugi. To je za nas prigoda promisliti ulogu patnje i križa u Marijinu i našem životu, ulogu zla i Zloga koje je u konačnici odvelo Isusa na križ. Marija koja je nosila bol u srcu, kojoj je mač boli pretkazao već Šimun u Hramu, a dovršila svoje djelo patnje pod križem, s mrtvim Sinom u krilu.

dr. fra Tomislav Pervan

Kamo se god okrenemo, na sve strane imamo patnju i križeve kao čovjekove trajne pratitelje... Stalno nove ratove, nove epidemije, pošasti, nove ugroze, terorističke prijetnje, neizlječive bolesti kojima znanost ni čovjek ne mogu stati na kraj. Čovjek se nehotice pita: Čemu patnja, čemu ovoliki križevi, koji je smisao svega ovoga što se oko nas zbiva? Tko još može (do)vidjeti u svemu Božji prst? Ljudi radije vide prste zla i Zloga. Pa i oni koji ne vjeruju

u opstojnost Boga, vjeruju kako postoji Zlo, jer su suočeni s njegovim otvorenim ali i skrivenim licima. Pred svima nama je Jobova dvojba i upitnik: *Zašto patim kad nisam kriv?*

Bez Boga i vječnih istina svijet je nemoguć

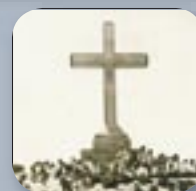
Zašto ovoliki križevi kad ne osjećam osobne krivice. "Jasno nam je da živimo u neredu. Očevidno je da smo plijen Zla, zla pisana velikim Z. Nemoguće je poreći da živimo u >>

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

**SAMO U MOLITVI
BIT ĆETE BLIZU
MENI I MOME
SINU**

fra Ljubo Kurtović

**I KRIŽ JE BIO U BO-
ŽJEM PLANU KAD
STE GA SAGRADILI**
72. OBLJETNICA
GRADNJE KRIŽA NA
KRIŽEVCU

**NIJE NAJSTRETNI-
JI ONAJ KOJI JE
NAJZDRAVIJI, VEĆ
ONAJ KOJI ZNADE
DA GA BOG LJUBI**

fra Petar Ljubičić

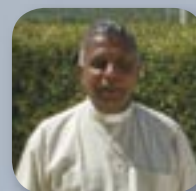

**MARIJA U
PROMIŠLJANJU
BENEDIKTA XVI.**
dr. fra Tomislav Pervan

**BOG
I PATNJA**

dr. fra Ivan Ivanda

**GOSPA UVIJEK
DOLAZI S PORU-
KOM OBRACE-
NJA I ŽRTVE**
mons. Joseph Vianney
Fernando

>> zlim vremenima... Vjerujem kako postoji Đavao... Bez demonologije ne možemo razumjeti povijest... I mislim kako je velika Đavlova podmuklost upravo u tome što se on više ne pokazuje na uobičajen način, i ako čovjek vjeruje u Đavla, onda vjeruje u zlo s velikim Z, pa se zato i opire. Sad se više i ne opiremo pošto se on ne očituje javno... Ljudi ubijaju jedni druge zbog toga što je svijet loše sazdan i što se sve na zlo izopačilo, i stoga mi se čini da mi prihvaćamo Đavlovu igru te da u konačnici svi slijedimo sotonsko ponašanje". Tako se izrazio suvremeni pisac E. Jonesco, u životu agnostik, koji je nijekao opstojnost Boga, ali na kraju ipak priznaje kako je nemoguć svijet bez Boga i vječnih istina, kad se čovjek suoči s ovolikom mjerom zla u sebi i oko sebe.

S mnogo razloga i Marija upozorava u tolikim svojim porukama o nazočnosti Zla i Sotone, pisali mi te riječi velikim ili malim slovom. Tome se nasilniku i zavodniku moramo svim silama suprotstaviti. Taj zavodnik i moćni ubojica, lažac i krivotvoritelj povijesti, kako ga sam Isus obilježi, ima samo jednu zadaću, stvarati nered, rasulo u srcima, obiteljima i svijetu (to je ujedno i izvorni smisao grčke riječi 'đavao' - diabolos). Preuzme li on bilo gdje kormilo ili zapovjedno mjesto, eto neminovne propasti, ratova, apokaliptičkih tjeskoba. Nisu li svakodnevni ratovi i sukobi bjelodani svjedok tome?! Ne razumijemo do kraja u koju smo igru uvučeni, ne sagledavamo pravila igre, ali smo ipak pozvani da kao mali ljudi pridonesemo svoj obol na Gospodinovu stranu.

Kršćanstvo je religija koja se ne definira odbacivanjem protivnika ili protivničkih vrijednosti

Papa Pavao VI. prije tridesetak godina u jednome svom nagovoru obratio se svijetu riječima: "Pozvani smo biti liječnici nove civilizacije o kojoj sanjamo, civilizacije ljubavi. Pozvani smo na prekomjernost u ljubavi." Isto je uporno ponavljao i blagopokojni Ivan Pavao II., a nastavlja s ne manjim žarom današnji Papa. Zato imamo upravo kod današnjega Pape naglasak na pozitivnosti. Nikada ne podiže kažiprst, ne moralizira, ne osuđuje zastranjenja ili zablude, nego naglašava pozitivno. Kršćanstvo je religija koja se ne definira odmakom, negacijom negativnosti, odbijanjem ili odbacivanjem protivnika ili protivničkih vrijednosti. Prisjetimo se: militantni islamizam hrani se energijom protuzapadnih naboja, mržnjom na Izrael te mržnjom na *sotonu* uobličenu u Americi.

Ako je na početku Starog zavjeta jedan Abraham zbog svoje vjere postao blagoslovom mnogima, na početku Novoga zavjeta, konačnog ispunjenja svih Božjih obećanja, stoji Marija kao Majka svih vjernika koji po njoj imaju udjela u svim Božjim obećanjima i blagoslovu.

Spreman je na rat, teror, nasilje te ga to čini bolesnim. Nesimpatičnim, odbojnim. Nemoćuće je u tim rušilačkim potezima otkriti bilo što lijepa ili fascinantna. Islamistički terorizam proizvodi fanatike i rada ubojice. On se može koliko god hoće pozivati na Boga, ali je zapravo nijekanje samoga Boga koji je ljubav.

Terorizam o kome svi govore jest zapravo u biti bolest, rak rana današnjeg svijeta. Vjera se može roditi samo iz pozitivnosti, iz afirmacije oslobađajuće istine koja je sposobna privući i one koji su u početku bili odbojni. Crkveni navještaj nije skup *fatva*, ukaza odozgor koji se moraju ostvariti, nego je poziv da čovjek ima udjela u lijepome i istinitom.

Dok oko sebe doživljavamo prekomjernost zla i uništavanja, mržnje i razaranja, dotle smo kao vjernici, želimo li biti na Gospodnjoj strani, pozvani utirati put civilizaciji ljubavi. Dok se oko nas širi zadah Pakla i kužni zrak smrti, kao vjernici smo, na svojim mjestima, u svojim kućama, u svome životnom ozračju pozvani donositi čisti zrak s djevičanskih visina da se ne pogušimo u zlu.

Za svega svog života Marija je poslušna učenica

Prva riječ zabilježena iz Marijinih usta nakon pristanka na Božju ponudu bijaše "Veliča duša moja Gospodina". Što znači to 'veličati'? Ponajprije, otvoriti se za Božju nazočnost, prepustiti svoje biće Njemu da se on kroz nju proslavlja. Ono što će kasnije izraziti sv. Pavao riječju *proslaviti Boga u svome tijelu*, postati živim, vidljivim znakom i hramom Duha Svetoga. To će reći: Izići iz svoga uskog kruga, izići iz sebe i prepustiti se vodstvu milosti i Duha Svetoga. Makar to vodilo i na križ. To je Mariji bilo jasno od Šimunova proroštva u Hramu. Sraslost milosti, proroštva i mistike pronaći ćemo u susretu Marije sa starcem Šimunom za Isusova prikazanja u Hramu. Mač će Mariji probosti dušu. Kao da nas ta misao prenaša u Stari zavjet gdje prorok Natan pretkazuje Davidu kako se mač ne će nikad više udaljiti od njegova doma (2 Sam 12,9sl). Mač nad Davidovom kućom pogađa srce Marijino i Isusovo na križu. Sva se ona kletva i zločin ljudi ozbiljuje u punoj mjeri na Mariji i Isusu te u njima poprima završni oblik.

Mač probada njezino srce, žarište njezina bića, a pred njom se otvaraju bezdani muke njezina Sina. Za svega svog života bila je poslušna učenica koja je iz dana u dan morala učiti kako se (pre)davati, nositi križ i stajati pod njim, biti s Kristom surazapeta. Prihvata križa i raspoloživost Božjem planu i volji te primanje namjesto Sina učenika kao sina, lišavanje od svega: To su odrednice Marijina života, Marije kao Majke. "*Blago utrobi koja te nosila i prsima koja si sisao*" (Lk 11,27) uzviknut će ona žena iz puka, a Isus će proglasiti većma sretnijima one koji Božju riječ slušaju

i obdržavaju je. Isus jest i ostaje Znak osporavani kome se mnogi protive, a tu sudbinu dijeli i njegova Majka s njime. Nosi tu bol u svome srcu, mač koji je cijela života razdire, mač i bol majčinstva u kome rađa svu svoju potonju djecu, učenike svoga Sina.

Žalosna Gospa u našoj svijesti

Kršćanska je pobožnost oduvijek u Mariji s mrtvim Sinom na krilu, u čuvenoj "*Pietà*" gledala i vidjela odraz Božje supatnje i sućuti s patničkim čovječanstvom, čisti odljev Božje ljubavi prema nama, jedinu istinsku utjehu u našim križevima. Svaka je bol po sebi i u svojoj konačnici usamljenje, gubitak, razaranje sreće, a jedini je lijek ono božansko "*su*" u obliku su-patnje, su-ćuti, su-osjećanja. Isusov križ znamen je i dokaz Božjeg suosjećanja i supatnje s ljudima.

U Bibliji se pak Božja supatnja i sućut ne izražava psihološkim ili duševnim stanjima, već se rabe izričaji iz čovjekova tijela. U Bibliji čovjek misli srcem; srce je središte osjećaja, bubrezi boli i patnje, a majčina utroba rabi se za pojam, smilovanja, sućuti, čime se izriče čovjekova sposobnost da za druge živi, poput majke, da je trudan drugima, nosi ih

u sebi, s njima pati i suosjeća, da bližnjega iz vlastite nutrine u trudovima rađa i prihvaća u svoje biće te mu u tom sebedarju daruje i vlastiti život. Drugim riječima, Biblija nam rječnikom tijela jasno zbori kako nas Bog u sebe prihvaća, skriva i nosi, u sućutnoj ljubavi.

I upravo u slici *Pietà*, Žalosne Gospe, iščitava se živi prijevod Božjih osjećaja prema čovjeku. U Mariji postaje vidljivom i opipljivom svekolika Božja milost i smilovanje, sva tajna Božje patnje i supatnje. Na Marijinu krilu dovršava se drama križa, Marija prihvaća na sebe Sinovljevu patnju i križ, ona nam dopušta da iskusimo Božju ljubav u njezinoj supatnji. U njezinu se krilu izvršava pretvorba patnje u uskrsni hvalopoj, a ono anđeosko za navještaja "*raduj se, Marijo, milosti, Boga i Duha Božjeg puna*" doživljava ovdje svoje ispunjenje.

Samo je ona radost istinska ako je sposobna izdržati bol i odnijeti pobjedu na križu

Marijina radost i sreća nije otrcana, ovo-svjetska, zaboravna, koja olako prelazi preko patnja i križeva, nije radost ništavila, već je to radost koju patnja i križevi ne uništavaju, radost patnjom oplemenjena te koja kroz patnju sazrijeva. Samo je ona radost istinska ako je sposobna izdržati bol i odnijeti pobjedu u križu. "*Odsad će me blaženom, tj. sretnom i blagoslovljenom, zvati svi naraštaji*" mogla je reći Marija nakon anđelovih i Elizabetinih riječi. Svakodnevno toliko puta ponavljamo anđeoski i Elizabetin pozdrav: *Blagoslovljena si o Marijo, postala si blagoslovom svijetu*.

Ako je na početku Starog zavjeta jedan Abraham zbog svoje vjere postao blagoslovom mnogima, na početku Novoga zavjeta, konačnog ispunjenja svih Božjih obećanja, stoji Marija kao Majka svih vjernika koji po njoj imaju udjela u svim Božjim obećanjima i blagoslovu. U taj blagoslov stupamo kad je veličamo, kad postajemo poput Marije vjernici i dopuštamo mu da bude u nama "*Emanuel-Bog s nama*" po Isusu Kristu u Duhu Svetome. Tada će i nad našim obzorima zasjati sunce nade, nad našim patnjama i križevima radost uskrsnog jutra.

SAMO U MOLITVI BIT ĆETE BLIZU MENI I MOME SINU

fra Ljubo Kurtović

Marija želi da postanemo sveti. Biti svet jednostavno znači postati ono za što smo stvoreni. Ne biti svet protivi se naravi. Biti svet znači biti jedinstven, zdrav i normalan čovjek stvoren na Božju sliku.

Djevica Marija nije se umorila i nije odustala, njezina ljubav, kao ni riječi njezinih poruka koje nam neprestano govori i upućuje, nije se promijenila. Ono što je učinila za svog Sina čini i za nas – za njegovu braću i sestre, za sve koji su postali njezina djeca. Njezin je plašt sada tako velik da pod njim nalaze mjesto svi koji se njoj utječu.

Marija želi da u molitvi spoznamo kratkoću života na zemlji i vječnost za koju smo stvoreni. Postoji samo jedan izvrstan put na kojem možemo otkriti vječnost u vremenu, a to je molitva. Molitvom se izravno obraćamo Bogu. Također znamo da se u Njemu, u Bogu, ujedinjuju prošlost i budućnost u vječni SADA. Otvoriti se Bogu znači otvoriti se vječnosti.

Samo u molitvi dolazimo blizu Mariji i Isusu

Otvaramo li se uistinu Bogu kad molimo? Postoji način molitve koji nas ne oslobađa potpuno naše tamnice, nego molimo Boga da nam taj zatvor učini samo malo udobnijim. Dokle god molitvu omeđujemo tako što molimo za nešto ne postoji mogućnost da se vinemo u vječnost. Da bismo postigli napredak u molitvi, moramo moliti za važnije stvari. „Ne brinite se tjeskobno i ne govorite: Što ćemo jesti, piti, u što ćemo se obući? To sve traže pogani. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno.“ (Mt 6, 31 – 32)

Ako nas molitva ne mijenja, ako uporno ostajemo isti, to znači da moramo mijenjati svoju molitvu i svoj način molitve. Samo u molitvi dolazimo blizu Mariji i Isusu i samo u molitvi spoznajemo ono što nigdje i nikada ne ćemo moći spoznati.

Većina ljudi je napeta i pod stresom. Ponekad nismo ni svjesni toga svog stanja, vlastite napetosti, slični ljudima koji nisu svjesni vlastite rastresenosti, nego tek kad počnu moliti postaju svjesni svojih misli

koje lutaju. Uzrok napetosti i tjeskobe je nedostatak otvorenosti i povjerenja u Boga. Kao što krv želi kroz naše žile protjecati slobodno i neometano, kao što zrak želi prozračiti naša pluća i donijeti kisik cijelom tijelu, tako Božji život, koji se nalazi u dubini naše duše, želi ispuniti cijelo naše biće i oživjeti naše snage. Napetost nam otežava prihvaćanje Božje ljubavi.

Molitva je plod ljubavi

Molitva nije samo jednostavno vježbanje. Ona je život. Tko se želi posvetiti molitvi mora čvrsto odlučiti da će tijekom dana svoj duh, a ponajprije svoje srce, često uzdizati k Bogu. Ako to propustimo i svojim mislima i osjećajima dopustimo da lutaju, iskustvo će nam pokazati da je molitva nemoguća. Molitva se tiče našeg srca i života. Ona je plod ljubavi, a ljubav ne možemo ograničiti na neko određeno vrijeme.

„I danas vas pozivam, molite, molite, molite. Samo u molitvi bit ćete blizu meni i mome Sinu“ – govori nam Djevica Marija. Pitamo se što je to molitva? Što znamo o molitvi? Znamo tako malo. Imamo puno napisanih knjiga i studija o molitvi. Ali jedno je govor o molitvi, a moliti je nešto posve drugo. Jedno je pričati o dobroj hrani, a jesti tu hranu nešto je posve drugo. Možemo znati da je hrana dobra ali ćemo umrijeti ako ne jedemo. Nešto slično i na duhovnom planu je i s molitvom. Možemo znati da je molitva potrebna i da je sve do-

bro i korisno što nam Majka Marija govori ali ćemo ostati bez života u sebi ako ne poslušamo i ne provodimo u život ono što nam Ona govori. Nisu nam potrebni govori i studije o molitvi, nego trebamo živa svjedočanstva o molitvi. A molitva izvire upravo iz nutarnjega područja o kojemu se malo govori i kamo većina ljudi još nikada nije sišla. Molitva je otajstvo čije je mjesto zakopano duboko na izvorima našega srca. „Molitva je ono za čim ljudsko srce čezne“ – uči nas Marija u jednoj od svojih poruka. Posebno u Međugorju, koje je Gospa posvetila, osjeća se da su ljudi privučeni molitvi, da gladuju za molitvom, za iskrenim svjedocima koji će im govoriti da je Bog živ i da i danas ozdravlja, spašava i preobražava život.

Gospa nas uči moliti

Jednostavnošću svojih riječi i poruka Gospa nas uči moliti. Govorila nam je da se odričemo svega što šteti našem duhovnom životu i svega što nas udaljava od Isusa. Tijelo i duh utječu jedno na drugo. Molitva je u naravi čovjeka koji je stvorenje Božje stvoreno na Božju sliku. U molitvi čovjek spoznaje kome je okrenuto cijelo njegovo biće. I same od sebe riječi mu naviru na usne. Ne zna odakle dolaze, ali vidi da su to njegove vlastite riječi. Može ostati i u šutnji. U šutnji koja nije više nedostatak riječi, već šutnja koja doseže iznad riječi, što je jedan novi oblik dijaloga u kojemu čovjek zna samo to

da je cijela osoba ovdje nazočna. Nazočna u najsnažnijem smislu riječi, prisutnošću ljubavi kojom stvarno upoznajemo drugoga. Iz takve šutnje može proisteći krik koji nam Duh nadahnjuje.

„Draga djeco, vidjet ćete kako je kratak ovaj život. U vašem srcu rodit će se želja za nebom“ – riječi su naše nebeske Majke kojima nas poziva. Nigdje kao u molitvi ne ćemo moći spoznati kratkoću ovog života i vječnosti za koju smo stvoreni. U našem srcu po molitvi se rađa želja za nebom. Nebo ne trebamo tražiti drugdje, nego u nama. U Isusu sam Bog dolazi na zemlju i posjećuje nas. Svrća k nama kao putnik, u našu kuću, u kuću našega srca, da nam iskaže milosrđe. Nebo je već u nama, budući da je u nama Krist. Ali mi smo ujedno na putu za nebo u kojemu ćemo gledati Krista u njegovoj slavi. Jedna priča, na upit gdje se krije Bog, odgovara: „U čovjekovu srcu.“ Bog stanuje u ljudskom srcu. A gdje stanuje Bog, tu je nebo.

Marija želi da spoznamo onu radost koju nam nitko i ništa iz prolaznoga svijeta ne može dati. Ona želi da postanemo sveti. Biti svet jednostavno znači postati ono za što smo stvoreni. Ne biti svet protiv se naravi. Biti svet znači biti jedinstven, zdrav i normalan čovjek stvoren na Božju sliku.

Neka nas Djevica Marija, koja nam dolazi iz Božje radosti i slave, povede i uvede u radost koju samo Bog i nama može i želi darovati.

NIJE NASRETNIJI ONAJ KOJI JE NAJZDRAVIJI, VEĆ ONAJ KOJI ZNADE DA GA BOG LJUBI

Razgovarao Krešimir Šego

Fra Petar Ljubičić u župu Međugorje je došao treći dan nakon ukazanja i otada je gotovo svakodnevno dolazio pomagati ispovijedati. Deset i pol godina darovao je župljanima i hodočasnicima kao duhovni pomoćnik. Mirjana Dragičević-Soldo ga je izabrala da, kad za to dođe vrijeme, obznani tajne koje joj je Gospa povjerila.

Mijenjaju li se ljudi nakon hodočašća?

Da, itekako! Ne mogu zaboraviti jedan primjer: Čovjek je došao tu prvi put i kaže mi da se dugo nije ispovjedio. Na upit zašto nije, odgovara kako je on veliki psovač, i kako ga je bilo strah – otići na ispovijed, a nakon toga se ne popraviti. Nije se ispovjedio ni za svoga drugoga boravka u Međugorju i tek za trećega hodočašća, nakon posta i žarke molitve, odlučio je ispovjediti se. Jednostavno je osjetio trenutak odluke, trenutak milosti, i ispovjedio se. Kazao mi je da nikada više iz njegovih usta nije izišla vrazja psovka. Ljudi se mijenjaju.

Posebnost Međugorja je što velik broj hodočasnika ponovno dolazi – drugi, treći, pedeseti put... Što ih toliko privlači, zašto dolaze?

Sinoć sam razgovarao s čovjekom koji mi je rekao da će za šestu obljetnicu fra Slavkove smrti doći četiristoti put autobusom iz Austrije. Dalje mi je posvjedočio da praktično cijeli svoj život živi za Međugorje, pomažući doći ljudima. Nešto snažno privlači ljude da ovdje dođu, da dobiju snagu za daljnji život. Mnoge obitelji u Njemačkoj, gdje radim, svjedoče mi kakao u svoj odmor planiraju odlazak u Međugorje; kažu da jednostavno

moraju doći u Međugorje – ispovjediti se, obaviti zavjet, pomoliti se. Nakon toga su drugi ljudi, bez tereta koji pritišće.

Radite u njemačkoj župi. Kako se ozračje Međugorja osjeća među Nijemcima, je li poruka Kraljice Mira živa među njima?

Mislim da u Njemačkoj nema župe iz koje u Međugorje nije došao barem jedan autobus hodočasnika. Možda i nije svaka župa kao zajednica organizirala hodočašće, ali jesu veliki prijatelji Međugorja, hodočasnici koji su nešto snažno doživjeli. U Njemačkoj se, mogu kazati, živi Gospina poruka premda, svakako, ima i onih koji sve niječu, koji

su protiv. Riječ je, koliko sam mogao vidjeti, o svećenicima koji ne znaju, ne shvaćaju što se tu zbiva. Žalosti me i pisanje pojedinih časopisa, koji znaju veoma žestoko pisati protiv Međugorja. Strašno je da jedan katolički list može pisati kako je riječ o magiji. Čitatelj se jednostavno mora zapitati na temelju čega takvi autori pišu, jer stvarnost je potpuno drukčija. Ljudi nešto napišu, puste u svijet, a onda o tome ne žele ni s kim razgovarati. Mene je zvao jedan svećenik koji je u Međugorju dobio zvanje i pitao me: «Pa kako netko može pisati takve neistine, taj isti urednik i pisac zna da sam tamo dobio zvanje; nisam ga dobio u Njemačkoj već kad sam otišao u Međugorje. Nakon toga sam postao svećenik.»

I slijepac može vidjeti što se ovdje događa

Plodove Međugorja nitko ne može zanjekati.

Žalosno je da netko ne priznaje tako velike plodove. Mi znamo da čovjek može lako upasti u grijeh protiv Duha Svetoga ako nije čine djela Božja. A Isus je rekao da se svaki grijeh može oprostiti, ali grijeh protiv Duha Svetoga ne može. Zapravo je to grijeh koji činim i za nj se ne kajem, niječem ono što je Božje djelo. Stoga me čudi da netko može nijekati ono što je tako očito; i slijepac može vidjeti što se ovdje događa, no netko je i kod zdravih očiju slijep. Ne vidi i ne čuje, ne želi ni vidjeti ni čuti ono što se ovdje događa. Nije riječ o jednom ili dva čovjeka koji su ovdje doživjeli svoje obraćenje, koji su započeli novi život u ovom milosnom mjestu. Radi se o tisućama, stotinama tisuća, zapravo o milijunima ljudi.

Međugorje je u stvari vapaj za obnovom, za vjerom...

To je naš preporod, naša stalna obnova i župa i vjernika. Pa pogledajte, mnogi biskupi u Njemačkoj, Austriji i drugdje u svijetu svjedoče kako je dvije trećine njihovih svećeničkih zvanja poziv dobilo u Međugorju. Kako je moguće to ne prihvatiti kao dar i milost Božju! Neki župnici iz okolice Berlina svjedoče kako njihove crkve pune oni koji su bili u Međugorju, osnivaju molitvene skupine, traže da se uvede klanjanje u župi. Čije to djelo može biti?

Kad sam prvi put bio u Americi na molitvenim susretima, klanjanje Presvetom bilo je u deset crkava, druge godine u dvadeset, treće u trideset... Tako imaju crkvu u kojoj mole samo za duhovna zvanja, u jednoj crkvi imaju već pedeset kandidata. Jedan mi

Žalosno je da netko ne priznaje tako velike plodove.

Mi znamo da čovjek može lako upasti u grijeh protiv Duha Svetoga ako nije čine djela Božja. A Isus je rekao da se svaki grijeh može oprostiti, ali grijeh protiv Duha Svetoga ne može. Zapravo je to grijeh koji činim i za nj se ne kajem, niječem ono što je Božje djelo. Stoga me čudi da netko može nijekati ono što je tako očito; i slijepac može vidjeti što se ovdje događa, no netko je i kod zdravih očiju slijep. Ne vidi i ne čuje, ne želi ni vidjeti ni čuti ono što se ovdje događa.

je svećenik u Latinskoj Americi pričao kako u svojoj župi svake subote od sedam navečer do nedjelje u šest sati imaju klanjanje za mlade; namjesto da mladi idu u diskaće, kafiće i druga mjesta i opijaju se, drogiraju, oni u crkvi mole, ispovijedaju se. U tri godine imaju tri stotine kandidata za sjemenište i samostan. Čije je to djelo? Isusovo je to djelo! Zar Isus nije rekao: *Molite, da Gospodar žetve pošalje radnike na svoju njivu; molite da vam Otac moj kojemu ja idem pošalje Duha Svetoga. Molit ću ja, ali molite i vi Oca mojega da Duh Sveti siđe na vas* – to su dvije stvari koje često stavljam ljudima na srce. To su dvije stvari za koje nas Isus moli, preklinje, da ih činimo. Ako mi slušamo Isusa i molimo, onda će i on uslišiti nas, poslat će nam svećenike.

U svojoj župi u Njemačkoj prije nekoliko dana dobio sam dva đakona. Primio sam ih i govorio im o tome što znači zvanje. Lijepo je i dobro svako zvanje, dobro je biti učitelj, ili liječnik, ali služiti kod oltara, služiti Bogu, pomagati u liječenju bolesti grijeha nešto je što ni jedan kirurški nož ne može odstraniti i izliječiti. Dijeliti sakramente, krijepiti ljude i spašavati ih – kud ćeš veće sreće, većeg blaženstva. Ovaj je život kratak, mi živimo za vječnost.

Kao svećenik koji je proveo više od deset godina u Međugorju, ali i kasnije, na molitvenim susretima u svijetu, doživjeli ste brojne susrete obraćenja. Kažite svoje iskustvo.

Nedavno mi govori jedna žena kako je trideset godina živjela bez Boga i Crkve. Crkva, zvonik, uvijek joj pred očima, a ona se nikada nije upitala čemu služi ta crkva. Bila je na godišnjem odmoru na moru i vraćajući se doma svratila je u Međugorje. *Idem vidjeti što to tamo ima* – pomislila je. Udar milosti Božje bio je tako jak da sada ne može zamisliti ni jedan dan bez Boga, bez svete Mise, bez Isusa. To je Međugorje.

Međugorje – mjesto obraćenja

Kad sam bio u Slovačkoj jedna mlada Slovačkinja pred crkvom u Bratislavi rekla mi je: *Ja sam jedna od onih koji su se obratili u Međugorju*. Njena obitelj, nitko njen, nije vjerovao u Boga, niti su nju tomu učili. Nikoga od njih nije interesiralo nebo, raj, pakao, već je bilo važno imati što pojesti i popiti, uživati ovaj život. S mora se vraćala i navratila se u Međugorje. Trebalo je samo nekoliko sati da postane druga osoba, tu se ispovjedila. Premda njezini roditelji još nisu bili u Međugorju, nastavila je svoju ispovijed, drugi su ljudi. Ujutro mole, čitaju Bibliju, idu na sv. Misu, ispovijedaju se, žive kao pravi katolici. To je Međugorje! To je milost Božja!

Dakle, ako shvatim da je obraćenje milost kojom me Bog dariva da prihvatim Boga kao svoga tvorca, kao svoga Spasitelja, da mu dadnem prvo mjesto u životu, mogu reći da sam na putu obraćenja, da sam obraćen čovjek.

Uz duhovna, ovdje su zasjeđočena i tjelesna ozdravljenja, pa i od neizlječivih bolesti. Kako ste to doživljavali?

Sve to za mene je bila potvrda koliko se ispunjavaju Isusove riječi *Vjerujte i dobit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se*. Ljudi su ovdje došli sa svojom mukom – za toliko ovdje provedenih godina nisam sreo čovjeka koji mi je rekao da mu ništa ne manjka, da ima sve. Neki jesu rekli da imaju sve glede materijalnoga, ali nisu imali mira koji su ovdje pronašli, nisu nikad molili kao što ovdje mole, nisu se ispovjedili kao što su se ovdje ispovjedili. Možemo imati sve materijalno, ali ako duši nismo dali hranu koja njoj treba, prazni smo, ne možemo biti sretni. Čudesna ozdravljenja za mene su nagrada onima koji su povjerovali i koji žele živjeti po Božjoj volji, a nama pomoć i poziv da ostvarujemo ono što Bog želi.

Svršetak u sljedećem broju

SAKRAMENT ISPOVIJEDI (8.)

OD ISPOVJEDNIKA SE TRAŽI RAZBORITO POSTAVLJANJE PITANJA ZA VRIJEME ISPOVIJEDI

dr. fra Ivan Sesar

Svećenik kao službenik sakramenta ispovijedi koji djeluje «in persona Christi» u ovom uzvišenom zadatku pozvan je ponovno vratiti božanski život mrtvome u duhu, tj. pomiriti ga s Bogom i s Crkvom te uspostaviti ponovno zajedništvo s Bogom kojeg je bio lišen počinjenim teškim grijehom.

Vršeci službu Dobroga pastira koji traži izgublenu ovcu, Oca koji čeka izgubljenog sina te ga pri povratku prihvaća raširenih ruku, stavljajući se sa svom velikodušnošću u službu službenika ispovijedi, ispovjednik je dužan u pojedinim slučajevima pomoći vjerniku postavljajući mu razborita pitanja, kako bi spoznao svoje grješno stanje, te oblikovao svoju savjest.

Svjestan činjenice da samo cjelovitom ispovijedi, kajanjem i zadovoljstvom za grijeh vjernik u sebi ponovno obnavlja Božju milost i sjedinjuje se s Bogom u ljubavi, ispovjednik ima zadaću da kao učitelj i prosvjetitelj savjesti vjernika pokornika dovede do željenog cilja, to jest uspostavljanje ponovnog «intimnog zajedništava s Bogom» (*Gaudium et spes*, br. 19).

Ispovijedanjem svih grijeha kojih se sjeća, vjernik ih sve predočuje božanskom milosrđu kako bi ih On po svojoj neizmjernej ljubavi oprostio. Krist djeluje u svakom sakramentu i osobno se obraća svakom grješniku: «Sinko! Otpušteni su ti grijesi» (*Mk*, 2,5).

Imajući u vidu važnost cjelovite ispovijedi te osjetljivost ove službe, crkveni zakonodavac, upozoravajući izričito na razboritost, služitelju sakramenta ispovijedi ostavlja mogućnost postavljanja određenih pitanja za

vrijeme ispovijedi: «Neka svećenik u postavljanju pitanja postupi razborito i obzirno, vodeći računa o položaju i dobi pokornika, i neka se kloni ispitivanja o imenu sukrievca.» (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 979).

Iz navedene odredbe razvidno je da postavljanje pitanja nije nužno niti obvezno ukoliko je pokornik dovoljno pripremljen za ispovijed i dobro upućen u nauk vjere i morala.

Ima, naprotiv, situacija kada se ispovjednik mora mudro, blago i s neizmjernom strpljivosti potruditi kako bi pokorniku pomogao da njegova ispovijed bude cjelovita te da spozna da je počinio grijeh. Prvi uvjet oslobađanja od bilo koje vrste grijeha je upravo spoznaja da smo počinili grijeh. Bez te spoznaje beznažno je očekivati da će sljedeći period njegova života biti bolji negoli prije ispovijedi.

Nastavlja se

Na pozornici svijeta patnja je posvuda prisutna, i to u ogromnim razmjerima. Može se reći da je iskustvo njezine stvarnosti jedna od najvećih smetnji i prepreka za čovjekov odnos prema Bogu. G. Büchner je ustvrdio da je patnja «stijena ateizma». To pogotovu vrijedi za naše vrijeme, u kojemu je ionako oslabljena vjera u sve-mogućega Boga, ljubitelja svijeta i čovjeka u njemu. Dok je u prošlosti naglasak stavljan na opravdanje Boga (*teodiceja*), novo doba neizrecivu patnju čovječanstva uzima kao povod njegova negiranja. To odbacivanje Boga koji dopušta patnju, koji je nijemo promatra i «tolerira», a istodobno se objavljuje kao Bog «dobrote» i «ljubavi», najjasnije je izraženo u književnosti. Poznat je i često navođen primjer Ivana Karamazova iz romana Dostojevskoga «Braća Karamazovi». Rastrganost bitka, njegov nered, nepravda i mnogostruka patnja za njega su očigledan i dostatan razlog da Boga proglaši nemoćnim, da mu taj njegov svijet baci pred noge kao hrpu krhotina i da ga ismije. Postoji, doduše, i patnja zbog grijeha, odnosno zla što ga čovjek čini. Koliko samo patnje nanosimo jedni drugima svakoga dana zlobom, ljubomorom i pakošću? Kako, međutim, objasniti patnju nevine djece, koja nisu «spoznala dobro i zlo»? To Ivan ne može «progutati» i vraća Bogu ulaznicu za raj, dok god nedužna djeca tako strahovito pate. Nešto umjerenije i blaže, ali s jednakom odlučnošću, odvajanje od Boga predlaže i A. Camus u svome romanu «Kuga». Slobodoumni dr. Riex se bori s kugom u Oranu. Teško ga pogađa okrutnost s kojom ta bolest razara malo dijete. Ovaj užasan događaj navodi liječnika na razmišljanje: bolje je i za samoga Boga ne vjerovati u nj, jer bi to značilo samo potvrđivati njegovu nesposobnost, ili još nešto gore u njemu samome. Treba se boriti svim silama protiv smrti i ne dizati pogled prema nebu, gdje on šuti.

Ta su suvremena iskustva i na kršćansko-me području dovela do uzmicanja ili posve-

BOG I PATNJA

dr. fra Ivan Ivanda

O patnji je teško govoriti. Još je teže – i zapravo posve neprimjereno – o njoj govoriti onomu tko pati. Naša mu riječ, koliko god bila uviđavna i razložna, neće umanjiti bol i muku. Nikakvo objašnjenje ili sućutno razumijevanje ne će razvedriti tamnu noć patnje.

mašnjeg napuštanja tradicionalnog pojma Boga. I samim je kršćanima sve teže povezati Boga i patnju. Poznata je riječ jednog teologa: «Nakon Auschwitza i Hirošime nemoguće je misliti na Boga koji je blizak svijetu, koji ga ljubi i vodi». A ako otpadne misao na Boga ljubavi, onda je posve uništen pojam i stvarnost Boga. Bog bez ljubavi više nije Bog. On je tada bezlično i bezosjećajno biće, koje je u samome sebi okrnjeno i na neki način «zlo». Iz ovakvih se stavova vidi koliko je problem patnje bremenit posljedicama i kako je teško «opravdati» Boga koji je dopušta. Iz čitave je problematike također razvidno kako veliko značenje ovo pitanje zadobiva za sudbinu vjere u današnjemu svijetu.

No, ako čovjek ne želi upasti u nutarnje proturječje pobune i «odstranjivanja» Boga s obzorja svoga života, jednostavno mora prihvatiti odgovor što ga sam Bog daje. A on ne daje nikakav drugi odgovor osim *ludosti križa*, te najveće sablazni i sramote, kojom je paradoksalno prevladana sva patnja svijeta. Bog ne daje objašnjenja, ne raščlanjuje problem i ne obećava uklanjanje boli, nego se sam daje «raspeti». Njegova Riječ (Logos) postaje raspeta Riječ i progovara s križa. Njegov je *krik* odgovor. Samo Bog koji sam pati može biti odgovor, jer je besmislen, suvišnu i užasnu patnju prevrednovao i osmislio svojom vlastitom žrtvom. Patnja je *cijena lju-*

Ako čovjek ne želi upasti u nutarnje proturječje pobune i «odstranjivanja» Boga s obzorja svoga života, jednostavno mora prihvatiti odgovor što ga sam Bog daje. A on ne daje nikakav drugi odgovor osim ludosti križa, te najveće sablazni i sramote, kojom je paradoksalno prevladana sva patnja svijeta. Bog ne daje objašnjenja, ne raščlanjuje problem i ne obećava uklanjanje boli, nego se sam daje «raspeti».

bavi. Istinska ljubav ne pita «zašto», «zbog čega», premda je sasvim ljudski pitati i tako. Međutim, ovdje je apsolutna ljubav prikovana čavlima za drvo i to je jedini odgovor u moru vapaja i pitanja koja gotovo «zaglušuju» taj govor patničke ljubavi. «Pitanje Bogu je bilo tako beskrajno bolno da je jedino Božji Sin mogao dati odgovor: su-trpeći s nama, trpeći neizmerno više od nas... Od svih povlastica čovječanstva Bog je za sebe izabrao samo ovu». (P. Claudel)

Krist koji je uzvišen na križu svojim propetim rukama obuhvaća sav svijet, sve ljude svih vremena. Obgrljuje i pod-uhvaća svu njihovu patnju. Riječ koju nam uvijek iznova *nečujno* (jer sama je patnja po sebi govor) upućuje glasi: «Ja trpim za tebe i s tobom. I tvoja patnja ima *smisla*». U ovoj novoj perspektivi koja patnji pridolazi s kršćanstvom, razmišlja i filozof E. Mounier, jedan od najznačajnijih predstavnika «personalizma». On se morao bolno suočiti s neizlječivom bolesti svoje prvorodene kćerke. Ljudi su kao i obično govorili: «Zadesila ih je velika nesreća.» Mounier odgovora: «Naprotiv, nije nesreća: posjetio nas je Netko jako velik. Preostala nam je samo tišina pred tim velikim misterijem koji nas je polako ispunjavao svojom radošću... Imao sam osjećaj, približavajući se tiho njezinu krevetiću, da se približavam oltaru ili nekom svetom mjestu gdje Bog govori znakovima. Osjećao sam duboku, oštru tugu, no bila je lagana i preobražena.» Ovdje je nedokučiva tajna patnje osmišljena prisutnošću Onoga koji je sâm patio i nastavlja patiti s nama. Njegove rane su milost za nas. Stoga je i svaka naša rana milost – «preteška milost» – od koje ne treba bježati kao od nesreće i prokletstva. Treba je, naprotiv, «držati živom, jer upravo je ta rana vrata na koja ulazi Prisutnost». U otajstvu križa, u patnji koju je Krist podnio za spasenje svih, ljudska je bol postala podnošljiva i prihvatljiva, jer je «osmišljena» i «preobražena». «Krik koji će uvijek odzvanjati s križa» – piše C. Péguy – «nije krik one dvojice razbojnika: razbojnik s lijeve i razbojnik s desne strane osjećali su samo čavle u šakama. Krist je, naprotiv, u sva četiri uda, u sva četiri jedna uda osjećao bol radi spasenja, osjećao je probodeni bok. I srce koje je gorjelo. Srce izgorjelo od ljubavi. Srce razdirano ljubavlju». Jedini odgovor koji dobivamo na teško i mučno «pitanje patnje» jest odgovor s križa, ili ga uopće ne dobivamo. Ovdje, na drvetu života, i najgorčoj je ljudskoj patnji dodijeljeno «obećanje» koje se jedino može otkriti u vjeri.

ČOVJEK U SLUŽBI PORUKE (2.)

dr. fra Ivan Dugandžić

U SPOMEN NA FRA SLAVKA BARBARIĆA

Svejedno je li lijevala kiša ili stezala zimska hladnoća, fra Slavko se sa štapom u ruci uspinjao ili na mjesto ukazanja ili na Križevac, moleći krunicu ili obavljajući pobožnost križnog puta. Pa zar nije onda znakovito da je upravo tu, u blizini križa, završio njegov životni put, zapravo njegov duhovni uspon?

Trajno u stavu slušatelja

Mnogi ljudi, kad jednom osjete plodove svoga rada, brzo postanu samozadovoljni i prestanu učiti i dalje se razvijati. To se onda mora nužno negativno odraziti na njihov rad koji time postaje plitak i površan. Fra Slavko je godinama prije svoje smrti mogao promatrati bogate plodove Gospinih poruka i svoga služenja tim porukama. Mogao je, odazivajući se pozivima iz najudaljenijih zemalja svijeta, s radošću i ponosom promatrati kako se Međugorje iz godine u godinu pretvara u sve veći i moćniji duhovni pokret koji pokreće sve veću rijeku ljudi koji su, zahvaljujući Gospi, našli izgublenu vjeru, vratili nestalu nadu. Mogao je, isto tako, biti sretan zbog sve većeg broja hodočasnika i sve šireg kruga zemalja iz kojih dolaze i prepustiti se samozadovoljstvu. On ni jednog časa nije podlegao toj napasti. Za nj je to bio samo novi izazov. On je znao da kao svećenik ne smije razočarati očekivanja tih modernih tražitelja koji dolaze s potrebama za koje drugi nemaju ni vremena ni razumijevanja.

Fra Slavko je znao da on sam mora trajno biti povezan s izvorom i da ljudima može dati samo ono što je sam prije primio. Otuda njegova potreba da svaki dan u ranim jutarnjim satima, dok drugi još spavaju, tiho i neupadno, kao najobičniji hodočasnik, pohodi jedno ili drugo brdo i tamo se pomoli. On koji je doslovce svaki dan sve svoje vrijeme provodio u crkvi, ispovjedaonici ili u razgovoru s hodočascima, nije smatrao da je to dosta. Uz to je osjećao i neodoljivu potrebu

za tom svojom osobnom jutarnjom molitvom u osami. Znao je reći da je to jedino vrijeme koje ima za sebe i za svoju dušu, jer sve drugo pripada ljudima koji ga trebaju.

On je ta brda doista ljubio, ona su mu bila sveta. Zato ga je jako boljelo kada bi na njima naišao na smeće, nemarno bačen papir, praznu bocu i slično. Upozoravao je i molio i župljane i hodočasnike da čuvaju brda i da tamo ne ostavljaju ništa što ih može nagrditi. Kad u tome nije uspio, počeo je sam čistiti. Uspinjući se na brdo, uvijek je, poput običnog smetljara, u jednoj ruci nosio vrećicu u koju je pospremao ono što je netko iz nepažnje ili objestnosti odbacio. To je ostavljalo snažan dojam na sve koji bi ga u tim ranim jutarnjim satima sreli ili sustigli. Bijaše to još jedna poruka koju je fra Slavko uvjerljivo živio – čuvati netaknutom i lijepom Božju prirodu, mjesta gdje nam je Bog najbliži, ali i drugima primjerom pokazati kako se to čini. To je bio vrlo originalan i prepoznatljiv Slavkov doprinos čuvanju okoliša. Kasnije je on to proširio i na područje cijele župe.

Brojni svećenici, koji su preko dana neusporedivo manje od fra Slavka zauzeti pastoralnim radom, katkada misle da im taj rad može zamijeniti osobnu molitvu pa je preskaču. Zato vrlo često i njihov pastoralni rad postaje prazan i besplodan, jer se ne hrani molitvom. On je mislio drukčije. Bio je uvjeren da bi bez tih časova tihe osobne molitve i njegov svećenički rad s ljudima uskoro postao slab i neuvjerljiv. Zato je on hrlao na izvore, tamo na svojim dragim brdima on se uvijek iznova susretao s porukom, u njezinu

zralu provjeravao svoj vlastiti duhovni rast i ispravljao svoje postupke prema ljudima. Tu je fra Slavko punio svoje duhovne akumulatore iz kojih su brojni tako obilato crpli. Tamo je po Marijinu zagovoru Bogu prikazivao potrebe koje su mu povjeravali ljudi iz cijelog svijeta.

I nije moglo biti tako loša vremena koje bi ga u tome spriječilo. Svejedno je li lijevala najjača kiša ili stezala zimska hladnoća, on se sa štapom u ruci uspinjao ili na mjesto ukazanja ili na Križevac, moleći krunicu i obavljajući pobožnost križnog puta. Pa zar nije onda znakovito da je upravo tu, u blizini križa, završio njegov životni put, zapravo njegov duhovni uspon? On koji je, predvođec bezbroj puta petkom klanjanje pred križem, mnogima pomogao otkriti dubinu Kristove žrtve i osvijetliti vlastite životne križeve, zavrijedio je da na tako znakovit način, u podnožju križa, svoj život preda Bogu.

Izvorna snaga Evanđelja

Bezbroj puta je postavljeno pitanje: U čemu je privlačna snaga Međugorja? Što je to što privlači ljude iz najudaljenijih krajeva svijeta u to malo i zabitno mjesto i čini ih raspoloživim da satima mole, klanjaju se pred Presvetim i pred križem, da se duboko proživljeno ispovijedaju, da prihvaćaju najteži oblik posta? Pred tom činjenicom upravo su smiješna mudrovanja onih koji će to sve podcijeniti jednostavnom primjedbom: Moliti se može svugdje, u svakoj crkvi! To bi doista trebalo biti jedino logično i nužno potrebno, da se u svakoj crkvi vjernici ugodno osjećaju i rado sudjeluju u molitvi i liturgiji, ali to nažalost nije tako. Mnogim svećenicima je teško okupiti veći broj vjernika i na nedjeljnu Misu, a da o drugim oblicima pobožnosti i ne govorimo. Zašto onda ljudi hrle u Međugorje? Ne može nas zadovoljiti ni odgovor: Zbog vidjelaca i njihovih ukaza-

I KRIŽ JE BIO U BOŽJEM PLANU KAD STE GA SAGRADILI

Malo je brda u svijetu koja tako snažno zovu kao Križevac: U samo dvadeset pet godina milijuni bosonogih hodočasnika, mladih i starih, djece i odraslih, zdravih i bolesnih pohodilo je brdo na koje nas Kraljica Mira neumorno upućuje – pod križ svoga Sina. Svaki se je, možda fizički malo umoran, vratio oslobođen tereta svagdašnjice, oslobođen grijeha.

U jubilarnoj sv. godini devetnaeststoljetnice smrti na križu našega Spasitelja Isusa, koja je započela u travnju 1933. i završila u travnju 1934. župljani župe Međugorje sa svojim su župnikom fra Bernardinom Smoljanom odlučili učiniti nešto od onoga na što je poticao papa Pio XI. i mjesni biskup o. Alojzije Mišić. Nije im dugo trebalo da u jednu večer, na sastanku župljana održanom 21. siječnja 1934. odluče: Gradit ćemo križ na brdu Šipovcu, *s kojega je otvoren pogled na sve krajeve Hercegovine*, na njegovu vrhu do kojega nisu vodile nikakve staze, a one kojima su Iliri prije dvije tisuće godina, dok je naš Spasitelj hodao na zemlji, dohodili do toga vrha, bile su davno, vrlo davno zarasle. Možda bi se njima zaputila tek pokoja pastirica za odlutalim janjetom.

Gradnja križa u teškim ekonomskim uvjetima

Nije bilo jednostavno preuzeti tako veliku zadaću. Ne stoga što na brdu nema staza, što je uistinu visoko, strmo i neprohodno, već s razloga puno ozbiljnijih. Prisjetimo se: Tih je godina u svijetu vladala velika ekonomska kriza, a zasigurno je ponajprije pogađala sredine koje su i bez toga uvijek u gospodarskoj krizi i neimaštini. Duhan, jedini proizvod od kojega se u ovim krajevima mogao zaraditi novčić za život, slabo je plaćan, zaposlenih u državnim službama ili poduzećima gotovo nije ni bilo a, k tomu, svaka je obitelj imala punu (skromnu) kuću djece, te je pravo umijeće bilo sva usta nahraniti.

Unatoč tomu, mladi su zasukali rukave te prosijecali stazu prema vrhu brda, oni su donosili vreće cementa, kante pijeska, željezo, daske i sve ono što je potrebno za tako veliki pothvat. Njihova je imena župnik upisao u kroniku gradnje, kao i svakoga domaćina

koji je novčano pridonio, ali i župnike okolnih i udaljenijih župa koji su pomogli izgradnju križa. Samouki majstor Ante Dugandžić Redžo šalovao je križ, mladići su pripravljali beton, a ostalo je zapamćeno da je mlada žena, Jela Vasilj, na leđima iznijela vreću cementa, a nitko više i ne zna, graditelji su pomrli da posvjedoče, koliko je žena iznijelo burilo vode, za beton i za piće radnicima.

Gradnju nije mogla pomutiti ni kiša koja u veljači često pada – a te je godine, svjedoči župnik, uistinu lila, – ni bura, ni neimaština. S gradnjom se počelo 12. veljače, a 10. ožujka bilo je sve gotovo. Već 16. ožujka križ je blagoslovljen i na njemu je slavljena prva sv. Misa. Večer prije toga cijela župa Međugorje, pučanstvo Brotnja i udaljenijih mjesta, otkle se brdo vidi, promatrali su čudesnu sliku: Velika vatra u obliku križa obasjavala je sva srce. Naime, na zemlji i kamenu brda uz križ napravljen je u obliku križa veliki znak od pepela i nafte, koji je gorio dugo u noć.

Blagoslov križa i prva sv. Misa na Križevcu

Procesiju od crkve do Križevca, jer je brdo tada promijenilo ime, predvodila je Bratovština Presvetog Srca Isusova za borbu protiv psovke, a na Misi je sudjelovalo i mlado i staro, i muško i žensko iz župe te uz župnika još i svećenici iz drugih župa a svakako i fratri rođeni u župi Međugorje. Bilo bi dobro, kad se ta bratovština spominje, poći njezinim putem: Opet moliti protiv psovke, za čistoću svoga jezika i srca, jer je teško shvatiti Gospine poruke na jeziku koji obiluje tolikim pogrđnim riječima i psokama! Uostalom, nije li Bog govor, taj lijepi dar, dao čovjeku da slavi Boga, a ne da ga grdi.

Plamen u obliku križa, zapaljen na Križevcu, u srcima župljana nije nikada prestao go-

Plamen u obliku križa, zapaljen na Križevcu, u srcima župljana nije nikada prestao gorjeti. Ni u ratnim godinama koje su uskoro uslijedile, ni u poraću, kada je komunistička vlast pod svaku cijenu htjela križ iščupati iz srca vjernika.

rjeti. Ni u ratnim godinama koje su uskoro uslijedile, ni u poraću, kada je komunistička vlast pod svaku cijenu htjela križ iščupati iz srca vjernika. Prvih poratnih godina čak su zabranili slaviti Misu na Križevcu, u prvu nedjelju iza Male Gospe, što se počelo činiti već 1934. Križ je, u poteškoćama koje su nadolazile i kojih nikada nije manjkalo, sve češćim

utočištem. Žene i djevojke poglavito, odlazile su tom strmom stazom moliti za svoje – žene za djecu i muževe u svijetu, djevojke za braću, mladiće, sve potrebne. Cijelu korizmu i pogotovu na Veliki petak u manjim skupinama ili pojedinačno, nakon molitve križnoga puta na golim su koljenima obilazile oko križa.

Križevac 1934.

Mjesto molitve župljana i hodočasnika

Mjesto molitve i zavjetnih hodočašća župljana, najednom, postaje mjestom molitve i zavjetnih okupljanja vjernika cijeloga svijeta. Već godine 1981., u prvu nedjelju iza Male Gospe, na Misnom slavlju na Križevcu nazočno je preko pedeset tisuća vjernika – naravno iz župe, ali i iz cijele Bosne i Hercegovine, Hrvatske, europskih ali i prekomorskih zemalja. Svi hrle prema križu na Križevcu, mnogi prvi put takvom, kamenitom stazom, mole križni put. I tada su župljani pokazali svoje gostoprimstvo i ljubav spram gostiju: Nude žednima vodu i vino, gladnima kruh, grožđe i smokve, kao svojim najbližima.

Draga djeco! I križ je bio u Božjem planu kad ste ga sagradili. Ovih dana napose idite na Brdo i molite pod križem. Potrebne su mi vaše molitve. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu! – kazala je Gospa u poruci od 30. kolovoza 1984..

Križevac je jedno od tri stožerna mjesta – uz crkvu i Brdo ukazanja – molitve međugorskog hodočasnika. Mnogi je tu doživio obraćenje i ozdravljenje, mnogi je posvjedočio pomirenje. Potresna su svjedočanstva o izlječenju od ovisnosti, o praštanju, o početku novoga životnog puta... Koliko je hodočasnika osjetilo neodoljivi poziv nakon temeljite ispovijedi i sv. Mise otići na Križevac, i koliko ih je tek uspinjući se uz to brdo molitve odlučilo otići u crkvu, na Misu i ispovijed!

Križevac je mjesto molitve župljana i hodočasnika: Već 72 godine na njemu se slavi sv. Misa, a 25 godina moli i križni put. No, svoj dan na Križevcu imaju i mladi iz cijeloga svijeta – okupljeni na svom molitvenom susretu, Mladifestu, već 17 godina sudjeluju na sv. Misi koja se slavi 6. kolovoza, na dan Preobraženja Gospodinova, u cik zore. Desetci tisuća onih koji su tek zakoračili u život, koji preuzimaju obveze za svijet, s Križevca odlaze preporođeni, osnaženi i ohrabreni.

Riječi urezane u betonskom križu u srcima nose svi oni milijuni hodočasnika, mladih i starih, zdravih i bolesnih, koji su pohodili to brdo na koje nas tolike godine poziva Kraljica Mira. Ponavljajmo ih, sada, dok se pripremamo za 72. proslavu Uzvišenja sv. Križa na Križevcu:

IHS/ ISUSU KRISTU/ OTKUPITELJU
LJUDSKOGA RODA/ U ZNAK SVOJE
VJERE, LJUBAVI/ I NADE/ PODIGOŠE/
O. BERNARDIN/ SMOLJAN/ ŽUPNIK/
I ŽUPA/ MEĐUGORJE/ OD/
SVAKOGA ZLA/ OSLOBODI/ SVE NAS/ ISUSE!

OVDJE JE NA DJELU PRST BOŽJI!

Martin Kliman

Pojavak međugorskih događanja zatekao me na privremenom radu i uz to na redovitom filozofsko teološkom studiju Instituta za laike Družbe Isusove u Zagrebu. Već me prva vijest o tim događanjima nukala na pokret. Neko sam se vrijeme odhrvavao ali zov da pođem bivao je sve jači i gdje god sam se nalazio sve je snažnije dopirao iz moje dubine.

Bez pripreme, uvečer, točno nakon mjesec dana od prvog Gospinog ukazanja, krenuo sam brzim vlakom put Sarajeva i zarana ujutro autobusom prema Mostaru, s kraćim zadržavanjem u Pazariću, u domu za mentalno retardirane osobe gdje sam posjetio jednu štíćenicu iz Zagreba, kojoj sam bio starateljem.

Stigavši u Mostar oko 9 sati raspitao sam se ima li neka veza za Međugorje. Rekoše da već za pola sata polazi autobus za Ljubuški, ali da ću od Tromeđe do crkve u Međugorju morati pješaćiti oko dva kilometra. To mi je odgovaralo jer kakvo bi to bilo hodočašće bez imalo hodanja! Sišavši s autobusa na Tromeđi tog vrućeg srpanjskog kasnog prijepodneva osjetih zamamni miomiris raslinja hercegovačkog krša sličnog onom iz mog zavičaja u južnoj Istri.

Milozvučje nepoznate marijanske pjesme

Kako je preda mnom crkva na osami sa svoja dva skladna zvonika izranjala iz zelenog šumarka prostranog polja obrubljena brjegovima, svoje sam korake usmjerio prema ishodištu tajanstvenog zova, koji me na ovaj meni nepoznati put zadnjih tjedana upravo nezaustavljivo pokretao. Moleći krunicu ubrzo stižem do mosta na presušenoj rječici i začujem žamor župljana, gostiju i hodočasnika koji su se uključivali u procesiju iza kipa svetog Jakova i mostarskog biskupa mons. Pavla Žanića s brojnim svećenicima koncelebrantima. Procesija je išla iz župne crkve k obližnjoj hrastovoj šumici u kojoj je bio pripravljen oltar za svečano Euharistijsko slavlje i gdje će mjesni biskup podijeliti svetu potvrdu većem broju krizmanika međugorske župe.

Procesijom je milozvučno odjekivala primamljiva melodija dotad nečuvene marijanske pjesme, a koju kao da ovaj Božji narod oduvijek pjeva. Što sam se bliže primicao toj šarenoj rijeci ljudi, refren pjesme sve se više stapao s onim mojim unutarnjim raspoloženjem koje me već nekoliko tjedana sve jače nukalo na ovaj put. Priključio sam se toj raspjevanoj povorci na kraju i ostao uza skupinu s lijeve strane žrtvenika koja je u pjevanju prednjačila, želeći usvojiti ugodno pje-

vljiv napjev meni dotad nepoznate pjesme. I dok su se svećenici razmještali uokolo predsjedatelja, skupina je gromoglasno povela istom pjesmom i uvela nas u svečano Euharistijsko slavlje. Tek sam tada uspio jasnije razabrati riječi: **Došli smo Ti, Majko draga, sa svih strana ove zemlje...** Našao sam se u samom zboru kojim je sa strane gotovo zatajno ravnao fratar, kasnije saznah da je to bio fra Stanko Vasilj, autor one nove marijanske pjesme. Radilo se zapravo o najdražoj međugorskoj hodočasničkoj pjesmi – himni Majci Mira, koju u izvorniku ali i u prijevodu svih ovih 25 godina pjevaju pripadnici svih naroda svijeta. Za velikih mnoštava u raznim prigodama tijekom tolikih godina, kao što je to bilo i za moga trećeg hodočašća o Velikoj Gospi 1984. godine, kao da nepregledno more svijeta hukom izvodi svoju simfoniju u skladnim valovima i kao da su se svi narodi i jezici sabrali u ovu dolinu omeđenu gotovo pravilno raspoređenim brežuljcima, s pravom nazvanom Međugorje. Mnoštvo se doima poput nepreglednog zbora u laganom micanju, iz kojega **razliježe se jeka** koja s ovog mjesta **na kraj svijeta seže**.

Brdo ukazanja 1981.

I dok su se svećenici razmještali uokolo predsjedatelja, skupina je gromoglasno povelala istom pjesmom i uvela nas u svečano Euharistijsko slavlje.

Tek sam tada uspio jasnije razabrati riječi:

Došli smo Ti, Majko draga, sa svih strana ove zemlje...

Nakon uvodne pjesme i pozdravnog slova župnika svome biskupu, oglosi se otac Biskup s kratkim aktualiziranim misnim uvodom, od kojeg sam nekoliko naglasaka upamtio, a koji su kasnije u propovijedi više razloženi: **Ovdje se događa nešto veliko, značajno! Uhićuju djecu vidoice. Ne bojte ih se! Ne mogu vam vjeru iščupati. Djeca su to, ne lažu! Ja vaš Biskup, jamčim vam, OVDJE JE NA DJELU PRST BOŽJI! Ustrajte, narode moj!...** govorio je čvrsto, kao pravi pastir koji brani i hrabri svoje stado

U prijateljskom okruženju

Fra Zrinko, župski vikar, objavio je na kraju sv. Mise da se nakon Mise ispred župnog ureda okupe oni hodočasnici koji kane u župi prenoćiti a nisu osigurali prenoćište. Kako je

to bio i moj slučaj, dopade me obitelj Joke Vasilja Grgasovića. Vasilji su udaljeni kojih tisuću metara od crkve i odmah sam krenuo onamo. Primiše me za prostran stol prepun gostiju i ukućana s natrpanim ovalima i tanjurima svakojakog jela, od kojih je prevladavala mirisava janjetina s ražnja, a s velikih se staklenih bokala i kubura ljeskala domaća žutica. Nisam se uspio ni predstaviti a već me posjedoše za stol, kao gosta kojeg su iščekivali. Molitvom se započelo a onda se u radosnom čavrljanju i nazdravljanju nastavilo dugo dernečko objedovanje. Odjednom, u po objeda, nasred dvorišta se zaustavi milicijski auto i iz njega iziđu dva milicionara u uniformama, skinu svoje kape s petokrakama i s blagim naklonom prema sustolnicima pozdrave: "Hvaljen Isus i Marija!" Svi odgo-

voriše u jedan glas: "Vazda budi hvaljen!" I žena domaćinova sina privede ih stolu. Umah sam razumio da se ne radi o provokaciji, već o smjelosti domaćih milicionara, koje su očito i ovi događaji ovdje učvrstili. To je bilo doista nešto novo. Na jugoslavenskim prostorima nešto neviđeno! Ponovih u sebi onu biskupovu tvrdnju da je doista **ovdje na djelu prst Božji**. To me je ohrabrilo do te mjere da sam glasno počeo zahvaljivati za **divna djela**, kada mi je prišao stasiti vršnjak Miljenko, sin starine Joke, a uz koga sam stajao u pjevačkom zboru na sv. Misi. Stisne mi desnicu i ustajući snažno se zagrlismo, kao da bi se eno sad ponovno susrela dva brata ili vrlo prijatelja nakon dugog vremena. Tek sam se tada uspio predstaviti i izreći svoje motive dolaska u Međugorje. Oni mi pak ispropovjediše potanko međugorska događanja, a sam Joko, isprebijani i rastočeni negdašnji uznik mostarske i zeničke kaznonice, svjedočio je pokazujući svoje kvrgave noge, ruke i rebra, kao i mjesto uz kuću gdje mu, uoči Ivandana 1946. godine brkati partizani ubiše sina Iliju, sedamnaestgodišnjaka koji bijaše sjemeništarac travničke isusovačke gimnazije. Takvi ubiše na stotine u ovoj župi, završi Jozo suznih očiju, dok sam ja dometnuo: I to u "uređenoj međunarodno priznatoj državi". Tako sam s mnogim sustolnicima, kao da se odvajkada znamo, razmjenjivao iskustva i došao do niza otkrića koja su bila zapretana poput bezbroj mrtvih iz hrvatskog naroda rasutih po bespućima hrvatskih zemalja sve do Bleiburga i stratišta križnoga puta.

Odlazak na Brdo ukazanja i župnu crkvu

Sada Gospa, Majka Mira, Kraljica Mira, upravo ovdje, na mjestu velikih stradanja i u zemlji velikih zabluda poziva četiri djevojčice i dva dječaka, da svojim životima svjedočeći prenose njene poruke u svoje obitelji, župu, hodočasnici i tako cijelome svijetu; i to:

- da je mir moguć unatoč svakakvim okolnostima,
- ako se obratimo te počnemo moliti, postiti i činiti pokoru,
- što predstavlja prije svega praštanje i činjenje djela milosrđa.

Gospa nam dolazi s neba kao brižna majka. Ona je zauzeta za nas, za naše jadno stanje. Zna da mira nema i da ga biti ne može ako ga ne budemo imali u srcu.

Nakon objeda i druženja s domaćinom i njegovim gostima krenuo sam put Podbrda. Utabanim stazicama kroz prostrane duhan-

MISIONARI SU UVIJEK OKRUŽENI DJECOM

Priradio Krešimir Šego

Razgovor s fra Dragom Vujevićem koji je svoju mladu sv. Misu slavio 2001. Dvije godine je kao svećenik djelovao u župi Međugorje, a već dvije godine je misionar u Južnoafričkoj Republici. O njegovu misionarskom iskustvu i životu Crkve u toj dalekoj zemlji razgovarali smo s njime dok je boravio na godišnjem odmoru.

Vaš životni put nije išao uobičajenim redoslijedom – završena osnovna škola, sjemenište, bogoslovija... Bilo je nešto drukčije?

Gimnaziju sam završio u Ljubuškom i odlučio studirati u Zagrebu. Tada nisam razmišljao o bogosloviji pa sam upisao stomatologiju. Tu sam se zadržao godinu dana, položio nešto ispita i vidio da to nije za mene. Nakon toga sam upisao agronomiju, koja me je još od djetinjstva privlačila. Studij je dobro išao, nije bilo nekih izrazitih problema, ali sam osjećao da ni to nije za mene. Svatko u životu osjeti ako radi nešto što je uistinu za nj, a ja sam osjećao da ni tu nisam kod kuće. Tada sam počeo razmišljati o Crkvi, a išlo mi je na ruku što je u to vrijeme u Zagrebu živio fra Iko Skoko, moj prijatelj. Dosta sam razgovarao i sa zagrebačkim fratrima, pa sam sve češće razmišljao kako bi možda bilo dobro da napišem bogosloviju.

U to je došao rat i skupina nas studenata odlučila je napraviti jednu postrojbu i otići u Hercegovinu, pomoći u obrani od agresije. Na sreću, ljudi su razumjeli naš krivi zanos,

pa nas nisu stavljali na prve crte, tamo gdje je opasno. Tada sam shvatio koliko je taj svijet bez veze organiziran, koliko je u njemu zla i problema, kako ljudi lako dođu u situaciju prestati biti ljudi. To ratno stanje u meni je učvrstilo odluku da postanem redovnik, da se te pozicije učinim nešto bolje i više.

Dok je rat još trajao, o toj svojoj odluci razgovarao sam s fra Ikom Skokom. Moram naglasiti da u tim trenucima nisam bio odlučio u koju bih zajednicu – imao sam kontakte sa salezijancima, ali mi je svatko savjetovao da idem ondje gdje sam navikao, znači u hercegovačke fratre. U novicijatu sam osjetio ono što dotle nikada nisam osjećao – da sam pogodio svoje zvanje. Kasnije je sve išlo normalno: bogoslovija, ređenje, mlada Misa.

Kakvi su bili vaši kontakti s Međugorjem?

U Međugorje sam dolazio s mamom već kao pučkoškolac, ali ne bih mogao reći da je ono nešto u meni prelomilo. Ali kada sam dolazio kao bogoslov ovo sam mjesto osjećao kao nešto što je drukčije. Dolazio sam

Fra Dragina župna crkva i pastoralni centar

Misionar Fra Drago Vujević

kao bogoslov pomagati fratrima. Mogao sam ići drugamo, no, nakon prvoga dolaska svaki svoj odmor sam koristio za dolazak u župu Međugorje i mogu kazati na to me najviše vuklo to kako su fratri ovdje u zajednici sve to živjeli. Bratstvo je bratstvo, ali sam u Međugorju osjećao da je to nešto posebno. Samo mjesto – ljudi, molitva, fratri – činili su da ga doživljavam na drugi način. Mogu kazati i to da sam u dvije godine, koliko sam kao svećenik proveo u Međugorju, ovu župu doživljavao na poseban način.

Kako se dogodilo da ste otišli u misionare?

Tijekom studija čovjek se izgrađuje. Ja sam preko nekih ljudi doznao za Misionarke ljubavi Majke Terezije u Zagrebu. One su imale jednu kuću blizu katedrale, utočište za one za koje se nitko ne brine. Nije uvjet da ti siromasi budu vjernici, jednostavno, tko god dođe, one su spremne pomoći. Išao sam kod sestara i postao njihov volonter, jer uvijek trebaju ljude koji će im pomoći. Tu sam vidio koliko sestre, a samo je jedna od njih, s. Ozana, znala hrvatski, čine za ljude. Sve mi je bilo čudno, jer dosta onih koje primaju su ipak neradnici, ljudi koji ne žele raditi. Vidio sam kako dođu u dvorište, neki od njih psuju ili se ružno izražavaju, a one ih primaju i daju im hranu. Jedini uvjet koji su ti ljudi morali ispuniti bio je sa sestrama izmолiti kronicu. One su se nadale da će kroz tu

kronicu Bog doći u njihov život. Tu se rodila ideja da bih i ja mogao postati misionar.

Malo po malo, u Međugorju sam kao svećenik Crkvu doživio na jedan drugi način: Doživio sam njenu otvorenost, internacionalnost, to da Crkva nije samo ono što mi mislimo da jest, jer ima ljudi s drugim i drukčijim potrebama. Tu sam se dakle učvrstio u svojoj odluci da idem u misionare.

Vaš dolazak u Južnoafričku Republiku?

Prilično sam nepripremljen došao u svoju misiju. Stigao sam u Johannesburg, gdje imamo jednu franjevačku kuću. U zračnoj me luci dočekao jedan mali crni fratar velikih očiju s bradicom i pločom s natpisom OFM. Shvatio sam da čeka mene. Naša kuća u Johannesburgu okružena je četiri metra visokim zidom i na vrhu bodljikavom žicom. Pitaoh sam se gdje sam došao, jer sve slično konclogoru. Kasnije sam shvatio: vrlo je opasno živjeti u gradskim dijelovima gdje živi crno stanovništvo. Očekivao sam da će mi dati jedno vrijeme za pripreme, da se aklimatiziram, no za nekoliko su me dana poslali u petsto kilometara udaljeno planinsko područje koje se nalazi na granici Lesota, u selo Kla Kla gdje sam počeo učiti afrički jezik. Nakon nekoliko mjeseci sve je počelo ići kako treba, a časne sestre, koje tu djeluju, primile su me s velikom ljubavlju i strpljenjem, jer je meni sve bilo novo – nisam znao jezik, kulturu, običaje, ništa.

Koliko ste daleko od najbližeg misionara?

Sad je, Bogu hvala, Katolička Crkva u Južnoafričkoj Republici tako dobro organizirana da se više i ne govori o klasičnim misijama. Misijske postaje sada su župe. Moje susjedno naselje, Orange Farm, premda nema ni jedne naranče, drže Belgijanci. To su afrički misionari, Bijeli oci. Oni još uvijek drže misiju u kojoj djeluje četvorica misionara. Ja živim s dva domaća franjevca.

Kad su počeli dolaziti kršćanski misionari?

U 18. stoljeću. Najprije su došli protestantski misionari. Većina crnog stanovništva sada su protestanti. Došlo se dotle da se govorilo kako za JAR postoje tri opasnosti: Komunizam, crnci i Katolička Crkva. U početku je Katolička Crkva nailazila na velik otpor, a katolicima su postajali oni koji nisu imali nikakav drugi izbor, zadnja sirotinja i ljudi u svakom smislu na rubu. I danas su pripadnici Katoličke Crkve u ovoj zemlji najsiromašniji dio pučanstva, ljudi koji trebaju pomoć svake vrste.

U JAR AIDS je glavni problem, 40% crnog stanovništva je HIV pozitivno – a ja s ponosom mogu reći da je iza vlade, koja je silno bogata, po sredstvima uložena u borbu protiv AIDS-a prva Katolička Crkva. Osobno sam ponosan na taj podatak.

Kolika je vaša župa?

U našu malu crkvu nedjeljom redovito na Misu dolazi između 300 i 400 vjernika, a župa broji oko 1500 ljudi. Ne može se imati točan podatak, jer mnogi s raznih razloga prelaze iz zajednice u zajednicu. Župa pokriva dvadeset četvornih kilometara i kad hoću posjetiti svoga župljanina, moram imati vodiča. Svi žive u limenim barakama, i teško je pronaći onoga koga tražite. Osim naše župe, imamo još četiri župe koje opslužujemo. Osim najnužnijeg, obiteljskog lista, ne vode se nikakve druge statistike. U svakom slučaju, broj vjernika stalno raste.

Na čemu se posebno zauzimate?

Posebno se skrbimo za bolesne od AIDS-a. U našem mjestu imamo veliki centar za bolesne, za one u završnoj fazi bolesti, za umiruće. Imamo odjel za djecu, odjel za žene, odjel za muškarce. Kako je prostitucija ogroman problem afričkog društva, sada radimo i na projektu za žene s ulice, za njih smo izgradili jednu kuću. Sada idemo i s jednom malom ambulantom, a za nešto više nemamo dostatan broj ljudi.

(Nastavlja se)

*POZIVAM VAS DA POSEBNO OVIH DANA
MOLITE POD KRIŽEM*

MARIJA U PROMIŠLJANJU BENEDIKTA XVI.

dr. fra Tomislav Pervan

Današnji se Papa nije bavio sustavno mariologijom kao primjerice naukom o Crkvi. U žarištu njegovih promišljanja nalazi se cjelokupnost Božjeg djelovanja u povijesti, promišljanje o vjeri, Isusu Kristu, božanskome u ljudskom, ljudskoga u božanskom, u povijesnoj konkretnosti Crkve. Njegovo je cjelokupno djelo nezamislivo bez Marijine osobe. U Mariji je *rodio* Izrael Mesiju ovome svijetu, u njoj se ozbiljilo ono zbog čega je Bog uopće izabrao Izraela u svome spasenjskom planu sa svijetom. Ona je donijela Spasitelja svijeta na ovaj svijet. U njoj se zgušnjava i dovršava smisao cijeloga jednog povijesnog naroda.

Isusova Majka utjelovljuje u svojoj trajnoj okrenutosti prema vlastitom Sinu te u svojem trajnome *fiat-da* Božjemu planu s njezinim Sinom, Mesijom, Davidovim i Abrahamovim sinom, Crkvu u njezinoj jezgri. Među mnogima koji su okruživali Isusa, koje je Isus uzeo u svoje poslanje, Marija zauzima najistaknutije mjesto ne samo što ga je ona slijedila, nego jer mu je kao Majka pred-hodila. Time što ga je začela, rodila, podučavala te do kraja života pratila spadala je kao nitko u najbliže Isusovo okruženje.

Marija je za Papu sinteza eklezijologije

A da Marija nije samo Isusova Majka, nego i prauzor, Majka Crkve, napose je vidljivo u Iv 19,25-20, u trenutku *kad je došao Isusov čas*, kad se *dovršava Njegovo djelo* te kad se Isus obraća s Križa, posljednjim fizičkim silama, Majci i Ivanu. Marija stoji pod križem te ondje izriče svoju vjeru tajni koja se odvija pred očima cijeloga svemira te je prva dionica plodova Otkupljenja.

U trenutku Isusove smrti kao i u svim prethodnim odsječcima Isusova života reprezentira Marija Crkvu u svemu onome što bi Crkvu moralo kroz svu povijest odlikovati: Naime, biti uz Isusa, pristajati uz Isusovo

djelo, afirmirati Isusovo djelo u svijetu nepodijeljeno, prihvaćati cijelim bićem ono što Isus čini za svijet. Marija je onaj *sveti ostatak Izraela*, onaj vjerni ostatak koji zajedno s apostolima u dvorani Posljednje večere očekuje silazak Duha Svetoga te tvori jezgru novoga Božjeg naroda.

Marijin lik sažimlje u sebi, sintetizira sav njegov nauk o Crkvi, novome Izraelu. Marija je za Papu sinteza eklezijologije, ona je posve konkretna i osobna *ikona* u kojoj dolazi do izražaja sav onaj sklad kršćanskoga misaonog poklada.

Kao mislilac Papa je sazrijevao u vremenu Sabora, zatim u vremenu utopije god. 1968., velikoga *marša kroz institucije*, kad je svijetom kružila misao i krilatica *suvišnoga Boga*, marksistička ideologija, komunistička utopija neutemeljene nade. Ratzingerovo je djelo već tada imalo protuideološko usmjerenje. Godina 1989. skinula je – uz pomoć Gospe i njezinih obećanja u Fatimi i Međugorju – sve obrazine s komunističke ideologije, nastupilo je vrijeme otrježenja nakon velike snomorice i istinske *demitologizacije* ideologije koja je cijelo jedno stoljeće držala u svojim demonskim pandžama. Nakon proglašenja *mrtvoga Boga* i otrježenja današnji je Papa stavio sebi kao zadaću osvijetliti obzo-

re nade i radosti, i već tada počinje ono što je vrhunski jednostavno i duboko izrazio u svojoj enciklici *Bog je ljubav*. Enciklika u biti ne donosi ništa nova, ona je plod onoga što je kroz dugo razdoblje u njemu sazrijevalo.

Za Papu je sva teologija samo jedno veliko služenje istini u kući istine. Ako je za mislioca Heideggera jezik kuća bitka, za Papu je Crkva kuća istine. Cilj je Crkve davati svjedočanstvo pred svijetom o Riječi, Logosu, božanskoj istini koja je postala čovjekom. Boga se ne može pronaći u samoći, nego samo u zajedništvu i zajednici. U zajednici se otkriva puna istina (što i znači izvorno grčka riječ *aletheia*, skidanje zastora sa zastrtoga, nevidljivoga), koja nam je povjerena i posredovana.

Prema Mariji se slijevaju sve starozavjetne silnice i rukavci

U tom surječju čin vjere i vjerovati znači dati svoj pristanak onome (s)misaonom sadržaju što ga mi ne stvaramo, nego prihvaćamo kao nezasluzeni dar te je dostatno prihvatiti ga i posve mu se povjeriti. Kršćanski Bog može biti samo *osobni* Bog, Bog Otac koga nam Biblija otkriva kao živoga Boga, kao Boga Isusa Krista. Nemoguće je ljubiti ne(s)poznatoga Boga. Ljubiti se može samo osobnoga Boga – Boga koji se u vremenu spušta čovjeku, koji dolazi ususret te Boga komu se možemo obratiti. U Isusu Kristu susreću se – nepomiješano – ljudsko i božansko. Bog nije puki odgovor na ljudska očekivanja, on ih beskrajno nadilazi. Bog je onostranost koja nas traži, koja nam dolazi, koja nas stavlja u sveti nemir. U tome kontekstu i Crkva mora slušati Duha Svetoga, biti spremna sa svoje strane priznati svoje otpore koje je stavljala kroz povijest Duha Svetome, udarati se u prsa zbog svojih povijesnih pogriješaka.

Kršćanin je u biti *zatočenik Božje budućnosti* koji na zaslonu beskonačnoga Boga donosi svoje osobne odluke. Tu nam svima može biti dobar uzor Marija. Božja riječ upućena njoj nije pala na neplodno tlo, nije se odbila kao lopta od zemlje, nego je ona prihvatila cijelim svojim bićem ponudu i riječ. Marija je ono plodno tlo koje prihvaća Riječ i biva oplodena. Sjeme ne ostaje samo, a u Mariji se na poseban način očituje tajna zemlje, tajna sjemena, u njoj je – kako vele crkveni oci – sveto tlo Crkve pa zato Marija spada bitno na misterij Kristove osobe. Marijina tajna, veli Papa na jednom mjestu, oslikava upravo zemlju koja Božju riječ u sebe prihvaća. Sin je Božji u *majci Zemlji* postao čovjek, sjedi-

nio se sa *Zemljom* cjelokupnog čovječanstva kako bi ga mogao povratiti svome Iskonu – Bogu. Marija je ta plodna Zemlja.

Marija je istinska *kći Sionska*, prema njoj se slijevaju sve starozavjetne silnice i rukavci. Kao što se Adamova crta slijeva u Krista koji je novi Adam, tako se i crta koja se vuče od pramajke Eve provlači kroz tolike znamenite biblijske likove do Marije koja je nova Eva. Crta je to koju se ne smije zanemariti u teologiji. Bibliju moramo čitati kao jednu veliku cjelinu. Gubitak osjećaja za Mariju u suvremenoj teologiji rezultat je fragmentarnog čitanja Biblije. Odmak od konkretne Crkve vodi uvijek do odmaka od Marije i obrnuto.

Sama Crkva u sebi nosi Marijinu tajnu

U Mariju se slijeva cijeli Stari zavjet, Marija nosi u sebi veličinu i patnju cijelog naroda i njegove povijesti, ona je postala plodno tlo za živoga Boga. Ona je plodno tlo za Riječ – božansko sjeme. Sjeme sa svoje strane prihvaća zemlju u sebe, asimilira je u sebi, postaju jedno. Marijino majčinstvo jest upravo u tome da ona nudi svoju supstanciju, svoje biće, samu sebe, dušu i tijelo, pretače se u Riječ, kako bi mogao (iz)rasti i nastati novi život. Riječ je o asimilaciji, pretapanju, pretakanju, srastanju. Ona se *kao Zemlja* stavlja posvema Svevišnjem na raspolaganje, u svome nepridržanu *da – fiat*, daje se upotrijebiti. Marija se kao prava majka posve istrošila kako bi bila preobražena u onoga koji treba nas, kako bismo mi postali plod ove Zemlje za nebo.

U tome smislu je i Crkva ne djelo našega planiranja i stvaranja, nije ona proizvod ljudskog htijenja, nego je ono živo Božje sjeme koje želi rasti i sazrijevati. Stoga Crkva treba Mariju, marijansku tajnu, stoga i sama Crkva nosi u sebi Marijinu tajnu. Crkva može biti plodna samo onda kad se stavi pod Marijin znak, kad postane svetim tлом za Božju Riječ – Logosa. Treba nam svima simbolika plodna tla, moramo svi postaja(ja)ti ljudi sabranosti, uronjenosti, kontemplacije, dubine, molitve, žudnje i vjere, kao i Marija.

Ako su Krist i Crkva jezgra cijeloga Pisma te zorni prikaz povijesti spasenja, u tome je kontekstu Marija te Marijino materinstvo posve zorna, nazočna konkretizacija Crkve: U trenutku kad Marija izgovara svoje *da* Bogu, Marija u sebi utjelovljuje cijeli Izrael u osobi, Crkvu u osobi i kao osoba. Znamo za povijest Izraela te uporno povijesno opiranje i otporno *ne* Bogu. U Mariji imamo nepodvojeno *da*. Marija je konkretizacija Crkve, nje-

BLAGDAN UZVIŠENJA SV. KRIŽA

Blagdan Uzvišenja sv. Križa u župi Međugorje tradicionalno se slavi prve nedjelje nakon Male Gospe. Ove godine sv. Misa na Križevcu slavi se 10. rujna.

U čast Svete godine Otkupljenja 1933./34., potaknuti tadašnjim župnikom fra Bernardinom Smoljanom, međugorski su župljani na brdu ponad Međugorja sagradili monumentalni križ visok 8,5 a širok 3,5 metra. U njegovo su križište ugrađene relikvije Isusova Križa dobivene iz Rima.

16. ožujka 1934. tamo je po prvi puta slavljena sv. Misa. Već u rujnu 1935. biskup fra Alojzije Mišić odredio je da se na Križevcu svake godine na blagdan Uzvišenja sv. Križa drži pučka Misa. Sve do 1981. bio je to blagdan za župljane i prijatelje iz okolnih mjesta, a od 1981. postao je to blagdan za hodočasnike iz cijelog svijeta.

SEMINAR POSTA, MOLITVE I ŠUTNJE

Ove jeseni u Međugorju će se održati jedan seminar posta, molitve i šutnje na hrvatskom jeziku, i to od 26. 11. – 02. 12. 2006. Voditelj seminara je fra Ljubo Kurtović. Prijave: seminar.marija@medjugorje.hr, ili tel/faks +387 36 651 999.

MONS. ANTAL MAJNEK, OFM, BISKUP MUKAČEVA, UKRAJINA, U MEĐUGORJU

Mons. Antal Majnek, OFM, rimokatolički biskup Mukačeva, Ukrajina, boravio je u Međugorju od 7. do 10. kolovoza 2006. Za biskupa je zaređen 1996., a za biskupa Mukačeva imenovan 2002.

Ovo je već treći dolazak mons. Majneka u župu Međugorje. Otvoren je za međugorska događanja a u svojoj biskupiji podržava molitveni pokret koji se razvio zahvaljuju-

ći brojnim hodočasniciima koji u Međugorje dolaze upravo iz njegove biskupije.

U župnom uredu mons. Majnek susreo je fratre na službi u Međugorju i s njima razgovarao o životu i pastoralnom radu u ovoj župi.

BLAGOSLOVLJENA CRKVA SVETOG JAKOVA U MALAVIJU

U gradu Blantyre, u župi Chilomoni u Malaviju, 5. kolovoza 2006. blagoslovljena je crkva svetog Jakova – vjerna kopija crkve sv. Jakova u Međugorju. Na obližnjem brdu postavljene su postaje križnog puta identične onima u Međugorju.

Crkvu je blagoslovio nadbiskup Blantyre Tarcisio Ziyaye u koncelebraciji s biskupom Remi St. Marie iz biskupije Dedza i biskupom Peter Musikuwa iz biskupije Chikwawa te 21 svećenikom iz raznih župa toga kraja. Blagoslovu crkve nazočilo je više od 5000 vjernika.

TATJANA MATEJAŠ-CAMERON NA FESTIVALU MLADIH U MEĐUGORJU

Usrijedu 2. kolovoza 2006. navečer Tatjana Matejaš-Cameron održala je koncert duhovne glazbe na Festivalu mladih u Međugorju, a u četvrtak 3. kolovoza prije podne dala je svoje svjedočanstvo pred tisućama mladih okupljenih na Mladifestu.

Ovo je prvi put da Tajči pjeva na ovim prostorima otkad je početkom devedesetih napustila Hrvatsku. Više ne izvodi pop glazbu nego duhovne skladbe, a njezini koncerti su tematskog karaktera: „Vjerujem“, „Emanuel“, „Žedan sam“ i „Neka mi bude“. U posljednjih šest godina Tatjana je održala 460 koncerata širom SAD-a gdje je našla put do Boga i gdje je osnovala obitelj.

STATISTIKE ZA SRPANJ I KOLOVOZ 2006.

Srpanj 2006:

Broj podijeljenih sv. pričesti: 115.600

Broj svećenika koncelebranata: 3.771

Kolovoz 2006:

Broj podijeljenih sv. pričesti: 255.500

Broj svećenika koncelebranata: 5.558

U srpnju i kolovozu hodočasničke skupine došle su iz 53 zemlje: Austrija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Češka, Danska, El Salvador, Etiopija, Engleska, Francuska, FR La Reunion, FR Martinique, Guatemala, Honduras, Hong Kong, Hrvatska, Indija, Irska, Italija, Južnoafrička republika, Kamerun, Kanada, Kina, Kongo, Koreja, Kosovo, Latvija, Letonija, Libanon, Mađarska, Makedonija, Malta, Meksiko, Nizozemska, Novi Zeland, Njemačka, Palestina, Panama, Peru, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, SAD, Slovačka, Slovenija, Srbija (Vojvodina), Škotska, Španjolska, Švicarska, Vijetnam, Wales, Ukrajina.

MONS. DOMENICO SIGALINI, BISKUP PALESTRINE PORED RIMA, NAZOČIO OTVARANJU 17. MEĐUNARODNOG MOLITVENOG FESTIVALA MLADIH

Mons. Domenico Sigalini, biskup Palestrine pored Rima, proveo je tri dana na hodočašću u Međugorju. Mons. Sigalini biskupsko posvećenje primio je prije nepunih petnaest mjeseci. On je posljednji biskup kojeg je imenovao papa Ivan Pavao II. Prije biskupskog ređenja, tijekom deset godina bio je delegat za pastoral mladih. Prošlog ljeta u Koelnu, za vrijeme Svjetskog dana mladih, bio je jedan od biskupa koji su u tom kontekstu držali kateheze.

Mons. Domenico Sigalini 1. kolovoza u Međugorju je nazočio otvaranju 17. međunarodnog molitvenog festivala mladih, a prije podne 2. kolovoza mladima je održao katehezu.

SEDMI MEĐUNARODNI SEMINAR ZA BRAČNE PAROVE

Sedmi međunarodni seminar za bračne parove održat će se u Međugorju od 1. do 4. studenoga 2006. godine. Tema seminara je:

«Obitelj pozvana na praštanje i svetost» («...pozivam vas, dječice, da najprije praštate u obitelji... neka vaša obitelj bude mjesto gdje se rađa svetost...», iz Gospinih poruka 25. siječnja 1996. i 24. srpnja 1986.)

Program:
Srijeda, 1. studenoga 2006.
13. 00 Registracija sudionika
16. 00 Uvod u seminar
17. 00 Večernji molitveni program u crkvi (krunica, sv. Misa)
21.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu

Četvrtak, 2. studenoga 2006.
9. 00 Jutarnja molitva
9. 30 Predavanje, razgovor
12.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
15. 00 Predavanje, razgovor
17. 00 Večernji molitveni program u crkvi (krunica, sv. Misa, klanjanje)

Petak, 3. studenoga 2006.
6. 30 Molitva na Križevcu

10. 00 Predavanje, razgovor
12. 00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
14. 00 Predavanje, razgovor
16. 00 Priprava za ispovijed
17. 00 Večernji molitveni program u crkvi (krunica, sv. Misa, čašćenje Kristova križa)

Subota, 4. studenoga 2006.

7. 00 Molitva na Brdu ukazanja
9. 30 Jutarnja molitva
10. 00 Predavanje, razgovor
12. 00 Završna sv. Misa

Preporuča se sa sobom ponijeti
1. slušalice i mali radio sa FM frekvencijom.
2. Bibliju

Seminar će se održati u dvorani iza crkve. Prilog za troškove seminara 40 € za jedan bračni par. Prijave možete izvršiti putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr, ili putem faxesa na broj: 00387 36 651 999 (za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen zbog prostora pa vas molimo da svoje prijave izvršite što prije, a najkasnije do konca rujna. Isto tako molimo sve bračne parove sudionike seminara da sami osiguraju smještaj u Međugorju.

Molitveni program – zimski raspored

U ponedjeljak 11. rujna 2006. prelazimo na zimski raspored molitvenog programa. Molitva krunice u župnoj crkvi započinje u 17h, sv. Misa je u 18h, nakon čega slijedi uobičajeni program ovisno o danu u tjednu. Euharistijsko klanjanje srijedom i subotom je u 21h, a križni put na Križevcu petkom i molitva krunice na Podbrdu nedjeljom su u 14h.

SKUPINA HODOČASNIKA IZ POŽEGE

U nedjelju 27. kolovoza 2006. u Međugorje je došla skupina od 50 hodočasnika iz Požege. Članovi kulturno-umjetničkog društva „Zagrađe“ koji su obišli već mnoga hrvatska svetišta po prvi puta su skupno hodočastili Kraljici Mira. Na svetu Misu u 11 sati došli su obučeni u izvorne narodne nošnje požeškog kraja. Poslije Mise zadržali su se u pjesmi i molitvi kod kipa Kraljice Mira.

MONS. JÉRÔME GAPAN- GWA NTEZIRYAYO, UMIROVLJENI BISKUP UVIRE, KONGO, KONCELEBRIRAO PO- SLJEDNJE VEČERI FESTIVALA MLADIH U MEĐUGORJU

Mons. Jérôme Gapangwa Nteziryayo, umirovljeni biskup Uvire (Kongo) koji je već nekoliko puta posjetio Međugorje, bio je jedan od koncelebranata na večernjem Euharistijskom slavlju 5. kolovoza 2006.

BLAGDAN VELIKE GOSPE

Blagdan Velike Gospe u Međugorje je doveo tisuće hodočasnika iz cijelog svijeta.

Blagdan Marijina Uznesenja je blagdan kršćanske nade i našeg udjela u Kristovom Uskrsnuću. Poput Marije, svi smo pozvani na vječni život u Božjoj slavi; pozvani smo na preobrazbu ne samo duše, nego i tijela. Poput Marije, znamo da u našem tijelu – koje je hram Duha Svetoga - nosimo sjeme vječnosti.

Večernju sv. Misu na uočnicu blagdana predslavio je fra Šimun Šito Ćorić u koncelebraciji s 45 svećenika. Na sam blagdan pučku sv. Misu predslavio je fra Tomislav Pervan, a večernju sv. Misu, na kojoj su koncelebrirala 62 svećenika, predslavio je fra Gabrijel Mioč.

Na večernjoj sv. Misi na Veliku Gospu bilo je nazočno oko 20.000 misara, a tijekom dana slavljene su sv. Mise na više od 10 svjetskih jezika i svi su liturgijski prostori bili pretijesni.

GOSPA UVIJEK DOLAZI S PORUKOM OBRAĆENJA I ŽRTVE

Razgovarala Lidija Paris

U srpnju 2006. u Međugorju je na petodnevnom hodočašću boravio *mons. Joseph Vianney Fernando*, biskup biskupije Kandy u Sri Lanki i predsjednik Biskupske konferencije Sri Lanke. U petak 21. srpnja predslavio je sv. Misu na engleskom jeziku i održao propovijed. Susreo se s franjevcima u župnom uredu i s njima razgovarao o međugorskim događanjima. Prije odlaska dao je intervju u kojem je govorio o svojoj biskupiji, svojoj zemlji i svojim dojmovima u Međugorju.

Mons. Fernando, hvala Vam što ste prihvatili ovaj razgovor. Budite ljubazni i predstavite sebe, svoju biskupiju i svoju zemlju.

Dolazim iz zemlje koja se nalazi južno od Indije. To je veliki otok ali mala zemlja s oko 20 milijuna stanovnika. Većina pučanstva – oko 74% – su budisti, ima 7% kršćana i 7% muslimana, ostalo su hindusi. U našoj zemlji zastupljene su sve glavne religije. Dva glavna jezika su sinhaleški i tamilski. Što se Crkve tiče, imamo 11 biskupija i 13 biskupa.

Unatoč progonima, sačuvali smo svoju vjeru

Kršćanstvo je u mojoj zemlji prisutno već od 5. stoljeća. Kad je 1505. god. Sri Lanka postala portugalska kolonija, Portugalcu su

uspostavili službenu Crkvu. 150 godina kasnije zemlju se preuzeli Nizozemci. Oni su prezbiterijanci. Zabranili su katoličanstvo jer su ga izjednačavali s Portugalcima. Prekrštavali su sve katolike i to je bila ključna kušnja za katolike u Sri Lanki. Trpjeli smo 150 godina progona, ali su naši pretci sačuvali svoju vjeru. Kad su Nizozemci oslabili, Sri Lanku je 1806. god. osvojio britanski imperij. Britanci su bili anglikanci, ali nisu bili tvrdi prema katolicima kojima su dali vjersku slobodu. Crkva je tada počela otvarati škole po cijeloj zemlji. Zahvaljujući tim odgojnim ustanovama, Crkva je postala vrlo utjecajna. 1948., nakon postizanja neovisnosti, počeo se ponovno buditi budizam, a vrhunac je bila nacionalizacija naših škola 1960. god.

Krajolik iz Sri Lanke

Išli smo na Brdo ukazanja i molili kronicu, proveli smo 2 sata moleći na raznim mjestima, koncelebrirao sam Misu, bio sam na klanjanju... Vjerujem da je Bog dotaknuo ovo mjesto. Inače se drukčije ne može shvatiti ovo neposredno duhovno ozračje koje odiše iskustvom. To kažem kao ponizan hodočasnik, ne kao biskup.

Ljudi su se bunili, bilo je i nasilja, ali smo mi popustili. Nismo se borili. Naše služenje naciji na području odgoja i obrazovanja bilo je prekinuto i uništeno. Deset godina kasnije na jugu zemlje došlo je do prve pobune pod utjecajem novih vrijednosti kao što je marksizam i slično. 1975. smo doživjeli nasilnu revoluciju...

Rat u zemlji dugo je trajao, primirje sad traje već oko 3 godine, ali postoji mogućnost da opet dođe do rata, do gerilskog rata između pobunjenika koji predstavljaju manjinu, i vlade. Otkad smo dobili nezavisnost od Britanaca postoji stalan osjećaj da je tamilska manjina diskriminirana. To je pitanje pravde. Ljudi koji govore tamilski predstavljaju 12% stanovništva a polovica ih živi na jugu među Sinhalezima. U mojoj biskupiji ima 85.000 katolika od kojih 50% ili više govore tamilski. Ja govorim oba jezika, svi moji svećenici također govore oba jezika. Sri Lanka je divna zemlja – na jugu je prekrasna klima a sjever je suh. Nema razvijene industrije. Postoje područja na kojima se diskriminacija pretpostavlja. To je sadašnja situacija Sri Lanke.

Što Crkva čini u takvoj situaciji?

Crkva je u vrlo posebnom položaju u odnosu na etničke sukobe. Samo Crkva, samo kršćani u svojim redovima imaju i jedne i druge. Budisti su svi Sinhalezi a Hindusi su svi Tamili. I muslimani su većinom Tamili. U Katoličkoj Crkvi imamo 3 biskupa Tamila i 8 Sinhaleza. Surađujemo bez problema, 1993. god. Biskupska konferencija Sri Lanke napisala je pastoralno pismo o tadašnjoj situaciji – o naciji u krizi. Analizirali smo cjelokupno stanje, odnosno percepcije Sinhaleza i Tamila. Da bismo riješili taj problem moramo polaziti od stvarnosti a ne od percepcija. Zauzeli smo stajalište – svi biskupi zajedno – da se rješenje nalazi u okviru jedne suverene zemlje s potpunom decentralizacijom prema periferiji, prema provincijama. Korišteni sukoba nalaze se u bližoj prošlosti. Povijest naše zemlje počinje 2500 godina prije Krista. I Sinhalezi i Tamili su prije nekoliko tisuća godina došli iz Indije. Obje zajednice su ovdje ukorijenjene sa svojim tradicijama, svojom kulturom i svojim religijama.

Kao što rekoh, biskupi imaju stajalište da je taj problem iskrasnio zbog opravdanih pritužba Tamila Sri Lanke. Nepravdu se mora ispraviti delegiranjem vlasti na periferiju.

Vjerujem da je Bog dotaknuo ovo mjesto

Što Vas dovodi u Međugorje?

Imam želju doći već odavno, otkad su ukazanja počela. Postao sam biskup 1983., dvije godine nakon početka ukazanja. Stalno slušam ljude koji su bili u Međugorju, koji na divan način govore o tome kakvo je to veliko i snažno duhovno iskustvo. "Morate ići tamo, morate vidjeti..." Mnoge su me agencije pozivale. Da sam pristao, umjesto biskupa u biskupiji Kandy bio bih biskup izvan biskupije Kandy! Jedan prijatelj, svećenik u Palestrini kod Rima, rekao mi je: „Kad slijedeći put dođeš u Europu moraš poći u Međugorje. Gospa želi da dođeš.“ To me duboko dirnulo. Imao sam samo 6 dana na raspolaganju. Rekao mi je da za putovanje trebamo barem 3 dana. On se za sve pobrinuo.

Što ste radili u Međugorju?

Išli smo na Brdo ukazanja i molili kronicu, proveli smo 2 sata moleći na raznim mjestima, koncelebrirao sam Misu, bio sam na klanjanju... Vjerujem da je Bog dotaknuo ovo mjesto. Inače se drukčije ne može shvatiti ovo neposredno duhovno ozračje koje odiše iskustvom. To kažem kao ponizan hodočasnik, ne kao biskup.

Na križu, Isus nam je dao Mariju za majku

Zapravo i nema kontradikcije između tih dviju stvari! Jeste li ispovijedali hodočasnike?

Jedna od stvari koje su mi rekli jest da ću ispovijedati. Riječ je o veoma snažnu doživljaju. Zato kažem da je to Gospino djelo. Svjetovni duh se brzo širi. Vrijednosti se mijenjaju. Gospa uvijek dolazi s porukom obraćenja i žrtve. Mislim da je to bilo potrebno.

Gospa u Međugorju predstavila se Kraljicom Mira.

Pogledajte što se događa u svijetu: Izrael, Palestina, Libanon, Irak, Indija, Kašmir, Sri Lanka, Istočni Timor... Bog je sigurno duboko zabrinut zbog te situacije. Na križu, Isus nam je dao Mariju za majku...

Isus kaže: „Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem... ne kao što vam ga svijet daje...“ U čemu je razlika?

Isus nam je vrlo jasno rekao da mir ne može doći kroz nasilje nego kroz dijeljenje, kroz bratsku ljubav. On nam obećava mir u najdubljem smislu riječi. Postoji jedna lijepa engleska pjesma koja kaže: „Neka bude mir na zemlji, i neka počne sa mnom“.

LIJEPA GOSPOĐA U LA SALETTE-U

fra Karlo Lovrić

Prigodom 150. obljetnice Gospina ukazanja dvoma pastirčićima kod staja iznad sela La Salette u blizini Grenoble-a u Francuskoj, Ivan Pavao II. poslao je 6. svibnja 1996. pismo biskupu u Grenoble-u jer, iako je te godine pohodio Francusku, nije mogao pohoditi i La Salette. Između ostaloga Papa je napisao: "Poruka iz La Salette-a bila je dana dvoma pastirčićima u vrijeme velikih patnja naroda koji je bio udaren glađu i izložen drugim nepravdama. Osim toga, povećavali su se ravnodušnost ili neprijateljstvo protiv evanđeoske poruke. Naša Gospa noseći sliku svoga rassetoga Sina na sebi pokazuje da ujedinjena u djelu spasenja supati u kušnjama svoje djece i trpi gledajući ih kako se udaljavaju od Crkve Kristove

La Salette je poruka nade

Zračenje događaja iz La Salette-a svjedoči da Marijina poruka nije posve izražena u patnji po suzama; zove djece da joj se pridruže: poziva na pokoru, na ustrajnost u molitvi i posebice na vjernost održavanja nedjelje; ona moli da njezina poruka po svjedočenju dvoje djece dođe `do svega njezina naroda`. I uistinu njezin glas će se ubrzo čuti. Hodočasnici će dolaziti; bit će mnogo obraćenja. Marija se pojavila u svjetlu koje podsjeća na sjaj čovječanstva koje je preobraženo po Kristovom Uskrsnuću: La Salette je poruka nade jer naša nada je podržana posredovanjem One koja je Majka ljudi. Lomovi nisu nepopravljivi. Noć grijeha bježi pred svjetlom božanskog milosrđa. Prihvaćena ljudska patnja može doprinijeti čišćenju i spasenju. Za onoga koji ponizno hodi stazama Gospodnjim ruka Marijina Sina ne će biti teška da osudi, nego da pri-

vuče u novi život pomirene grješnike po milosti križa...»

Vidjeli su Lijepu Gospođu

Na 19. rujna 1846. Lijepu Gospođu vidjeli su Maximin Giraud (11 g.) i Melanie Calvat (14 g.) u francuskim Alpama, na 1787 m nadmorske visine, iznad sela La Salette gdje su čuvali krave. Kažu da je sjedila i plakala dok im je govorila o bogohuli, o zanemarivanju nedjelje – Dana Gospodnjeg, o neposluhu zakonima Crkve i o drugim grijesima. Onda se podigla i dugo im govorila «o svome Sinu» na francuskom jeziku i u dijalektu (patois). Dala im je jednu poruku i naložila da tu poruku prenesu «svemu njezinu narodu». I završila je ovako:

«Ne mogu više držati ruku svoga Sina... tako je teška.»

Pitala ih je: «Djeco, molite li vi vaše molitve?»

«Ne, Gospođo!»

«Ah, moja djeco, molite ujutro i navečer... kad nemate vremena recite barem Oče naš, Zdravo Marijo, a kad imate vremena molite više. (...) Ljeti dolazi na Misu samo nekoliko žena. Druge nedjeljom rade cijelo ljeto i zimu; kad ne znaju što će činiti, dođu na sv. Misu ali samo da se izruguju». (...) Kad je Gospa govorila o gladi koja će nastupiti kazala je da će se pšenica pokvariti, to jest klasje će se pretvoriti u prah. Potom je naglasila: «Ako se obrate, kamenje će postati hrpe pšenice i krumpiri će biti posađeni u zemlji. Dala sam vam šest dana da radite, a sebi sam rezervirala sedmi i s time se ne slažete. To je ono što opterećuje ruku moga Sina. I oni koji voze kola ne znaju se zaklinjati a da ne spomenu ime moga Sina...»

Misija pastira je završena

Lijepa Gospođa, koja se pojavila, imala je na grudima križ iz kojega je izlazila velika svjetlost, a na ramenima teški lanac. Oko glave, struka i njezinih nogu bile su ruže. Poslije toga se Lijepa Gospođa popela na brežuljak i u velikom svjetlu iščezla.

Biskup Grenoble-a je pismeno potvrdio da je ovo Gospino ukazanje istinito.

Kažu da je sjedila i plakala dok im je govorila o bogohuli, o zanemarivanju nedjelje – Dana Gospodnjeg, o neposluhu zakonima Crkve i o drugim grijesima. Onda se podigla i dugo im govorila «o svome Sinu» na francuskom jeziku i u dijalektu (patois). Dala im je jednu poruku i naložila da tu poruku prenesu «svemu njezinu narodu».

Lijepa Gospođa, koja se pojavila, imala je na grudima križ iz kojega je izlazila velika svjetlost, a na ramenima teški lanac. Oko glave, struka i njezinih nogu bile su ruže. Poslije toga se Lijepa Gospođa popela na brežuljak i u velikom svjetlu iščezla.

La Salette

19. rujna 1851. poslije dugog i strogog istraživanja mons. Philbert de Bruillard, biskup Grenoble-a, u jednom pastirskom pismu svečano izjavljuje: «Ukazanje Svete Djevice dvama pastričićima na brdu La Salette ... ima karakter istinitosti i vjernici to mogu vjerovati». A četiri godine poslije, 1855., mons. Ginaulhiac, biskup Grenoble-a, poslije novog istraživanja potvrđuje odluku svoga prethodnika: «Misija pastira je završena, počinje misija Crkve».

Tko su Maximin i Melanie?

Maximin Giraud je rođen 26. kolovoza 1835. Majka mu, Anamarija Templier, umire kad je imao 17 mjeseci a sestra Angelika osam godina. Ubrzo se otac oženio. Maćeha je postupala strogo pa je Maximin više vremena provodio sa svojim psom čuvajući koze pokraj puta nego u kući. Kao jedanaestgodišnji dječak bio je bezbrižan i nestašan: ispod kuštrave kose imao je živahne oči, ali i dugačak jezik.

Melanie Calvat rodila se 7. studenoga 1831. kao četvrto od desetero djece. Otac je bio žetelac, ali vičan i svakom drugom poslu. Rano je počela čuvati krave po okolnim farmama. U njezino susjedstvo došao je Maximin da bi čuvao krave kroz osam dana, dok ozdravi oboljeli susjedov pastir. Maximin je teško uspostavljao kontakt sa šutljivom Melanie. Ipak su imali neke zajedničke točke, ako se tako može reći: oboje su rođeni u Corps-u gdje žive i njihove obitelji, ali se ne poznaju. Govore praktički samo dijalektom (patois), **ne znaju ni čitati ni pisati**. Nisu pri-

mili pouku ni iz katekizma. Takvi kakvi jesu, uza sve križeve koji su ih pratili u životu, ostat će vjerni Djevici koja plače.

Što se s njima dogodilo?

Već smo rekli da je Maximin bio bezbrižan i živahan, što pokazuje i ovaj detalj za vrijeme Gospina ukazanja: Igrao se štapom okrećući na njemu svoj šešir ili je šutao kamenčiće prema Lijepoj Gospođi... Kad mu je netko predbacio kako se mogao tako ponašati prema Gospi, uzvratilo je: «Pa što, nisam je pogodio!» Takav je ostao cijeli život. Odgovarao je istražiteljima ukazanja u jednostavnosti, ali i provokativno. Bio je srdačan kad je osjetio ljubav, a zločest kad ga se željelo pridobiti. Tijekom života obišao je mnoga mjesta po Francuskoj i pokušao završiti školu, čak se spominje i glasoviti Ars. Dok je živio u obitelji Jourdain blizu Versailles-a govorilo se da bi studirao medicinu, ali sve je to napustio i došao u Pariz.

U Parizu je kao odgovor na agresivno pisanje lista «La Vie Parisienne» (Pariški život) objavio «Moja ispovijest vjere u ukazanje Naše Gospe u La Salette-u». S nekim svojim drugom pokušao je osnovati prodavaonicu likera ali su propali, pa je i dalje bio bez prihoda, nakon čega se vraća u svoj Corps. Iako astmatičan i teško bolesna srca, posljednji put hodočasti u La Salette i govori o ukazanju. Umire 1. ožujka 1875. Napisao je oporuku u kojoj ponovno svjedoči o ukazanju i ostavlja svoje srce u La Salette-u.

Melanie – premda bojažljiva, šutljiva, u sebe zatvorena i manje nadarena od Ma-

ximina, kad je riječ o ukazanju ne oklijeva progovoriti. Četiri godine ostaje kod Sestara providnosti ali je otpuštena iz samostana jer se njezina poglavarica pobojala da bi se Melanie mogla uobraziti zbog onoga što joj se dogodilo. Nakon toga je više puta bezuspješno pokušala ući u neku redovničku zajednicu.

Nažalost, nije se mogla oduprijeti kušnji i pritiscima nekih posjetitelja, željnih religiozno-političkih objava. Provodila je vrijeme u Engleskoj (Darlington), u Francuskoj (Marseille), 17 godina u Castellamare blizu Napulja, gdje je pisala **tajne** i **pravilo** za hipotetičnu religioznu zakladu. Vatikan moli mjesnog biskupa da joj zabrani takvu vrstu pisanja, ali ona traži drugu potporu.

Vraća se u Francusku i dovršava mističnu biografiju lošeg sadržaja. 18. i 19. rujna 1902. ide u La Salette i tu svjedoči o ukazanju. Opet se vraća u Italiju i umire 14. prosinca 1904. godine. Vrlo važno je spomenuti da, iako privržena vlastitom mišljenju, nikada, kao ni Maximin, nije promijenila svoj prvotni iskaz o ukazanju.

Gdje se nalazi La Salette?

Svetište se nalazi na nadmorskoj visini od 1787 m ponad Corps-a, u blizini Grenoble-a. Moguće je do njega stići od Grenoble-a ili Gap-a do Corps-a Napoleonovom cestom (RN 85). Od Corps-a počinje penjanje dugo 14 km. Može i pješice, kako je to nekada i bilo. Svetište je sagrađeno oko mjesta Gospina ukazanja.

zino tjelesno materinstvo postaje teološkom zbiljom, ostvarenje najdublje duhovnog sadržaja Saveza što ga je Bog htio sklopiti s Izraelom. Mariologiju je nemoguće poimati čisto mariološki, bez poveznice s Kristom i Crkvom.

Marija u svome vjerničkom stavu predstavlja cjelokupno stvorenje i čovječanstvo koje treba odgovoriti svome Stvoritelju, predčava slobodu stvorenja koja se u ljubavi očituje i usavršuje. Marija je slika spašena i oslobođena čovjeka. Značajka je marijanskoga principa da on personalizira, inkarnira, da dira srce. Marija je osoba, po njoj je i Crkva osoba, ne institucija, ne struktura, nego kao osoba i u osobi. Marija inkarnira, u njoj imamo jedinstvo *biosa*, života, osobe i odnosa s Bogom, samosvojnosti stvorenja u odnosu na Stvoritelja te to zahvaća čovjekovo emocionalno područje i tako utvrđuje vjeru u čovjekovim najdubljim korijenima.

Marija je nazočna i djelatna u sudobnoj povijesti i vremenu

Marija je osoba adventa, ali i eshatona, pobožnost prema Mariji prvenstveno je inkarnacijska, odnosi se na utjelovljenje Božjeg Sina, ali svetkovina njezina Uznesenja na nebo usmjeruje nam pogled prema ko-

načome, prema vječnosti, za onim za čim svi žudimo. Marija se predstavlja u Crkvi kao istinska *Veronika* (Veronika = vera ikona, prava Kristova slika), jer Marija posvema asimilira u sebe Krista, pretače njegovu sliku u srce. Utjelovljenje postaje *put* koji preko križa (mač boli! – Žalosna Gospa) vodi prema proslavi u eshatonu. Tu imamo ispreplitanje Kristova otajstva u koje je Marija do kraja uronjena. Pobožnost Mariji mora uvijek biti u odnosu na Krista. Crkveni su oci pronašli jezgričicu svoje teološke spoznaje u Kristovoj riječi o *blaženima čista srca koji će Boga gledati* (Mt 5,8). Očišćeno, čisto srce jest onaj organ kojim Boga vidimo. Marija nam može pomoći probuditi vlastita srca, čistiti ih snagom vjere. Ako je današnji čovjek zahvaćen *dekompozicijom* svoga *humanuma*, svođenjem svega na čistu biologiju i čistu racionalnost, pogled na Mariju može nam pomoći pronaći jedinstvo čovjeka, u srcu i od srca.

Ne treba isticati Marijine privilegije, vlastite, nego treba stavljati u prednji plan njezino poslanje, njezinu povijesnu ulogu u povijesti spasenja, njezino djelovanje, povijesnu dinamiku spasenja koja zahvaća i nas danas, dodjeljuje i nama naše posve konkretno mjesto u Božjemu djelu, obdarujući nas i tražeći od nas naš angažman. Marija

“O Bogu govore mnogi. U Božje Ime propovijeda se mržnja, čini se nasilje.

Stoga je prijeko potrebno pronaći pravo Božje lice. U Isusu Kristu – koji je dopustio da Mu probodu Srce – očitovale nam se pravo Božje lice”

(Benedikt XVI., 20. kolovoza 2005. u Kölnu)

nije u nekoj dalekoj prošlosti, nije u nebeskim visinama, nije u nekome *rezervatu*, ona je nazočna i djelatna u sudobnoj povijesti i vremenu, ona i danas djeluje. Njezin život nije iza nas, nije iznad nas, ona nam predhodi, ona tumači naše konkretno vrijeme ne teorijama, nego djelom, svojim ukazanjima.

Njezino materinstvo ne iscrpljuje se samo u biološkom činu rađanja Božjeg Sina u Betlehemu, nego i u tome što se Krist treba roditi u svakome vremenu, a tu je ponovno Marija uzor u svome slušanju, pohranjivanju svih Božjih riječi i događaja u srcu te vršenju Isusove i Božje riječi. Utjelovljenje Božjega Sina snagom Duha u Mariji ima svoj protulik u rađanju Crkve na Duhove snagom Duha. I tu je Marija ona poveznica. Marija nam može biti istinska *ikona* današnjeg vremena. Slika Marije s Isusom u krilu, *Pietà*, na najzorniji način odslikava samoga Boga koji pati nad svojim stvorenjem. Bog kao Majka, Bog koji je sav iznutra uznemiren, potresen, koji pati, koji se previja od boli za čovjekom (usp. starozavjetne proroke!).

Majka svih vjernika

Blaženom će me zvati svi naraštaji kliče Marija u svome Veliča. Mariju mi danas slavimo ne svojim riječima, nego riječima koje su otkane iz Anđelova te Elizabetina pozdrava, riječima koje je Duh nadahnuo jer se za Elizabetu veli da se *ispunila Duhom Svetim*. Ono što je rekao Anđeo, ponavljamo i mi; ono što je klikala Elizabeta, ponavljamo i mi s njome. Na početku Saveza s Abrahamom veli se *bit ćeš blagoslovom*. Marija je imala u sebi Abrahamovu vjeru i dovela je do potpunoga ispunjenja, i odsada je Marija blagoslovljena. Majka je svih vjernika, po njoj svi naraštaji naše zemlje dobivaju blagoslov po Isusu Kristu istinskome i jedinome Otkupitelju čovjeka i svijeta.

Što Crkva te što svatko od nas treba biti i što jest, može se zorno iskusiti promatrajući Mariju. Ona je zrcalo Crkve, čista i prava mjera njezina bića, jer je Marija do kraja prema Božjim i Kristovim zamislima i mjerilima. Ona je potpunoma njihovo borište. I koja je druga svrha Crkve nego biti ovdje na Zemlji Božji šator među ljudima, Božje prebivalište. Bog se ne služi niti djeluje preko apstrakcija. On je osoba, Crkva je osoba. Što mi, svaki pojedini od nas, postaje više osoba, osoba u smislu nastanjenosti i prožetosti Bogom, što smo većma *Kći Sionska*, utoliko ćemo biti više jedno, utoliko više Crkva, utoliko će i Crkva biti više ona sama, ono što zapravo po svojoj biti i poslanju jest.

NE BOJ SE, AHAZE!

dr. fra Iko Skoko

Judejki kralj Ahaz (Jahve je zahvatio), naslijedio je prijestolje svoga oca Jotama 736. prije Krista, kad je imao samo dvadeset godina. Kraljevaio je do 721., punih 16 godina. O njemu se govori u Drugoj knjizi o Kraljevima, Drugoj knjizi Ljetopisa i u Knjizi proroka Izaije.

U drugoj Knjizi o Kraljevima prikazan je izričito negativno. Nije se držao Božjih uputa, nego je prinosiso žrtve i kadio krivim božanstvima, gdje je god mogao. Aramejski kralj Resin i izraelski kralj Pekah pošli su sa svojom vojskom osvojiti njegovu prijestolnicu Jeruzalem, jer se ni njegov otac, a ni on, nije htio pridružiti njihovom savezu u sukobima s Asirijom. Strah od gubitka prijestolja zahvatilo je Ahaza. Bog mu šalje proroka Izaiju s porukom: „Pazi, smiri se, ne boj se!“ (Iz 7,4). Njegove protivnike Jahve je nazvao „ugarcima zadimljenim“, a njega je pozvao da se uzda u Boga i da će se spasiti. Kako se Ahaz nije uzdao u Boga, Bog mu ponovo šalje drugu opomenu. Međutim,

Ahaz ne prima ni drugu opomenu, nego se uzda u ljudsku snagu, u asirskog kralja.

Dok su oni opsjedali njegov grad, poslao je svoje izaslanstvo u Asiriju da pozovu tamošnjeg kralja Tiglat-Pilesera III. da ga izbavi iz opsade. Kako bi pridobio asirskog kralja, poslao mu je sve blago iz Doma Jahvina i svojih riznica. Asirski kralj je osvojio Damask 732., stanovništvo je odveo u ropstvo, a kralja Resina pogubio. Tako je oslobodio Jeruzalem od opsade. Ahaz je došao u Damask pokloniti se svome osloboditelju i tako je izgubio slobodu. Prihvaća asirska božanstva i daje saliti likove baalima. Čak žrtvuje svoga sina asirskom bogu Molohu.

Ahaz nije poslušao Božju poruku. Nije imao strahopoštovanja ni pouzdanja u Boga. Nije dopustio da ga zahvati Božja milost. Uzdao se u čovjeka, dapače htio je kupiti milost ljudske mišice. Međutim, radeći takvim načinom izgubio je narod, kraljevstvo, obitelj i sebe.

STOPAMA MIRA

Žalosna otajstva krunice

Isus je okrunjen trnovom krunom

NOVI NARAŠTAJI

Tebi tada nisu dokazali razglašenu krivnju.
Znali su to i tvoji zagriženi progonitelji,
ne mislim na vojnike i njihov krvavi posao,
mislim na one ogrnute svilom, urešene odličjima,
kvario si im uhodan posao i morao si stradati.
Što se promijenilo od tada do danas?
Ti si uskrsnuo, mi se trudimo živjeti u vjeri,
vojska k'o vojska, a oni i dalje rade svoje.
Nadobudni nevješti novinar ne bi rekao ovako,
on bi raspredao priču o možebitnoj krivici,
kako je o tome saznao u povjerljivu razgovoru,
a djeca rođena ovih godina rekla bi drukčije.
Nitko nam ne će uzeti teško stečenu slobodu,
čuvat ćemo je kao blago, kao kruh, kao vodu,
donijet ćemo je kada dođemo pred tvoje lice,
čistu, neokaljanu, urešenu dobrim djelima,
mi se ne bojimo, mi predstavljamo novo vrijeme.
Svjesni se, naime, naraštaji iz pepela dižu,
ništa im ne znači poruga i smijeh oholih,
ni krune, ni plaštevci, ni kraljevski štapovi isto tako.
Penju se Brdom ukazanja, penju se Križevcem,
penju se brdima milosti razasutim diljem svijeta,
ti ih predvodiš, mirno, dostojanstveno i prijateljski,
progonitelji tvoji nestaju u prašini na obzoru.
Slušam u tišini svoga srca Tvoje mudre riječi,
osjećam da se s ovih brda dobro vidi i spoznaje,
nisam pogriješio što sam ponovno ovdje danas,
bit će vremena za posao, za smijeh, za dokolicu.

Miljenko Stojić

STARE BROĆANSKE MATICE

Za istraživanje broćanskih rodova, pa tako i onih žitelja međugorske župe, najvažniji su izvor matične knjige (krštenih, umrlih, vjenčanih, pa i krizmanih) stare župe Brotnjo, sa sjedištem u Gradničima. Sreća je da su matice sačuvane od 1775. godine do danas, bez gotovo ikakva prekida - što je za hercegovačko područje veoma rijedak slučaj. One su neiscrpno vrelo podataka za način života u staro vrijeme, istraživanje rodbinskih veza, popise župnika i kapelana broćanske župe, uzroke smrti, izvanredne slučajeve iz višestoljetnoga života žitelja Brotnja. Matice drevne župe Brotnjo čuvaju se u župnom uredu Gradnići. Stare su preko 230 godina. U novije vrijeme su restaurirane u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu te presnimljene na mikrofilmove i CD-e te tako sačuvane za sva vremena, a k tome lako dostupne u računalnom obliku. fra Robert Jolić

Prvi svezak matice vjenčanih (1775.-1808.) i matice krštenih (1775.-1808.) nalaze se u istoj bilježnici, samo jedna matica započinje s jedne, a druga s druge strane. Matica umrlih započinje s god. 1776., a matica krizmanih tek s god. 1839. U uredu se dakle danas čuva 10 svezaka matice krštenih, 6 svezaka matice vjenčanih, 7 svezaka matice umrlih i 3 sveska matice krizmanih; ukupno 26 svezaka, od 1775. do danas. Evo potpunog popisa matice:

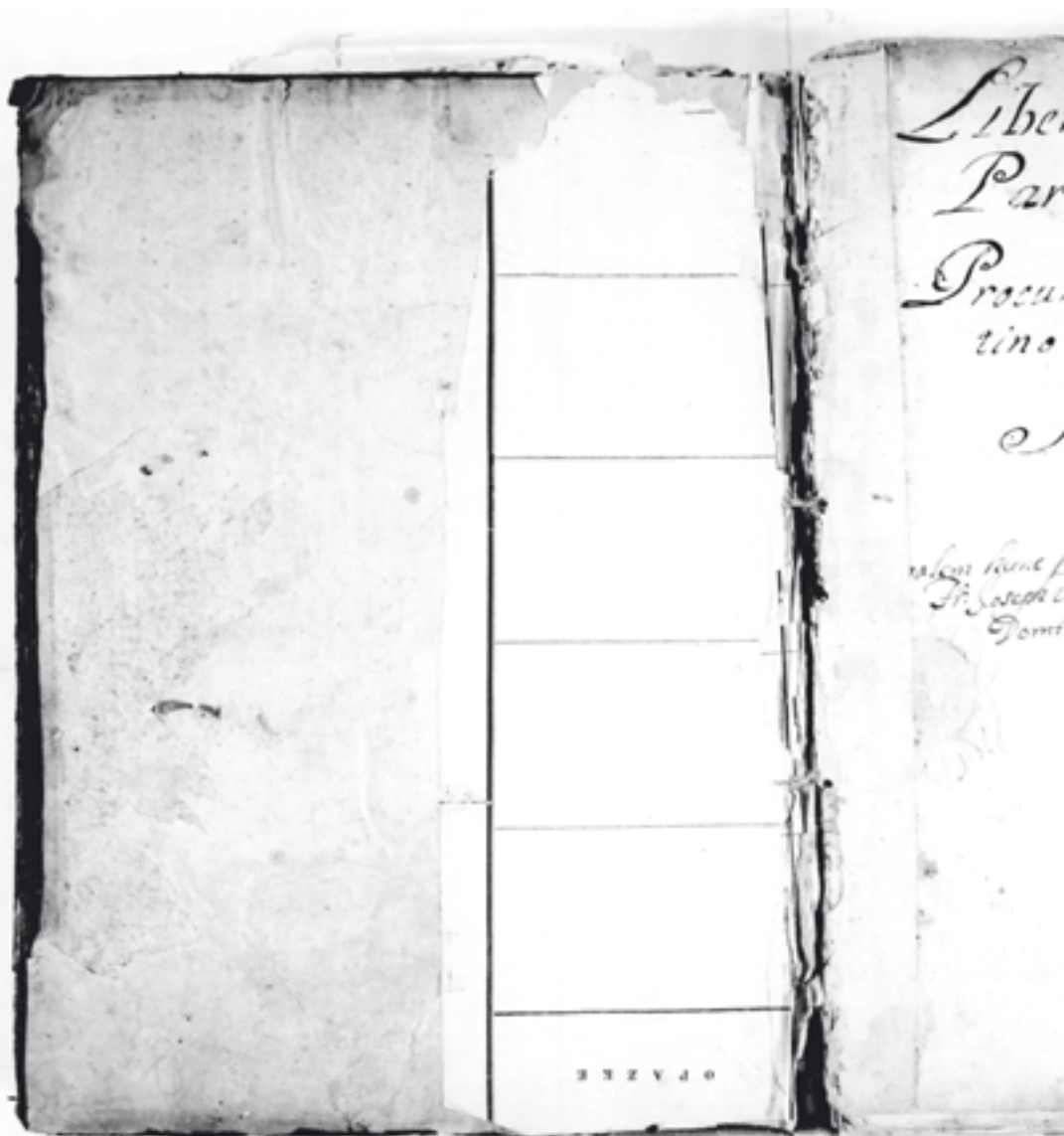
Matice krštenih

1. God. 1775-1808.
2. God. 1808-1816.
3. God. 1816-1833.
4. God. 1833-1863.
5. God. 1864-1890.
6. God. 1891-1902.
7. God. 1903-1913.
8. God. 1920-1929.
9. God. 1929-1947.
10. God. 1947-

Nedostaje svezak od 1914. do 1919. godine. On bi morao biti u župnom uredu Čitluk, jer je 1918. župa Gradnići bila dokinuta (do 1920.) i njezino sjedište preneseno u Čitluk.

Matice vjenčanih

1. God. 1775-1808.
2. God. 1808-1833.
3. God. 1833-1869.
4. God. 1869-1906.
5. God. 1920-1946.
6. God. 1946 -

Nedostaje svezak do 1907. do 1919. I ta bi se matica morala nalaziti u župnom uredu u Čitluku.

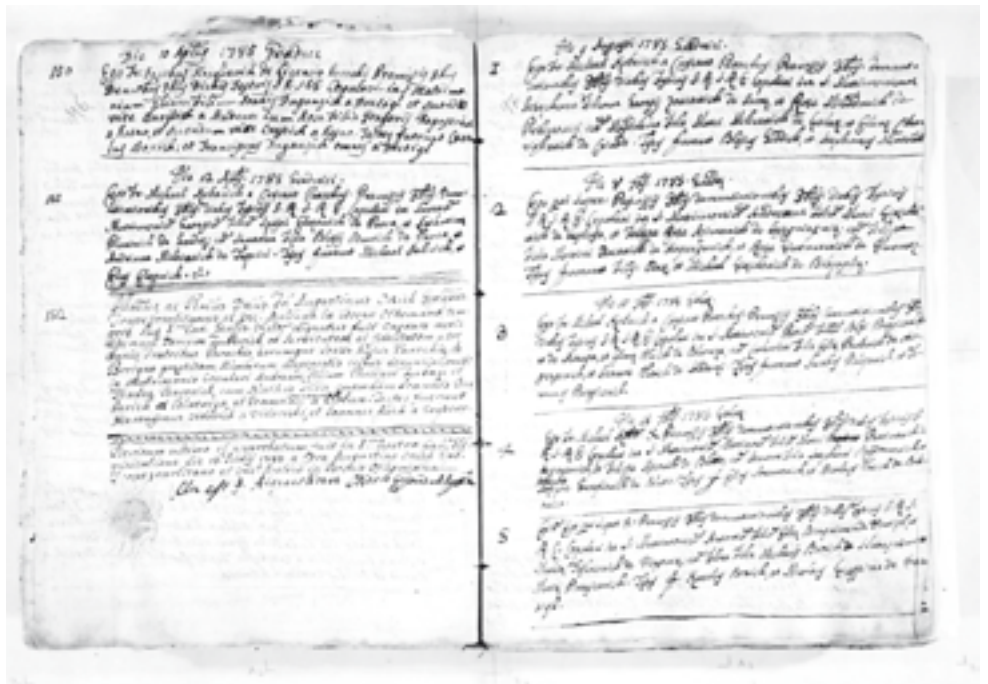
Matice umrlih

1. God. 1776-1813.
2. God. 1814-1838.
3. God. 1838-1888.
4. God. 1888-1906.
5. God. 1907-1941.
6. God. 1920-1946.
7. God. 1947-

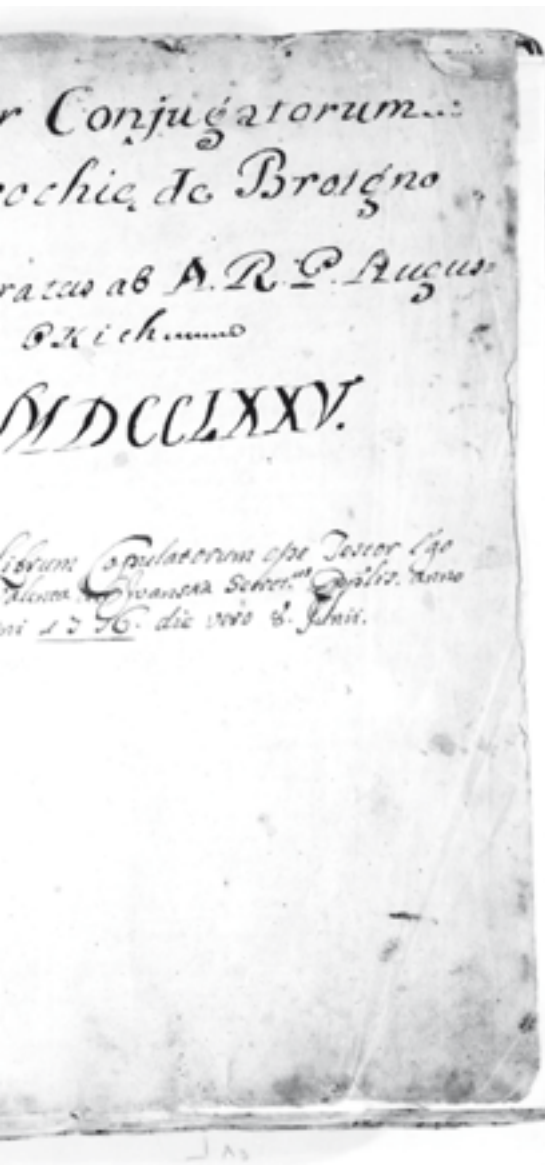
Matice krizmanih

1. God. 1838-1949.
2. God. 1923-1971.
3. God. 1971-

Jezik korišten u maticama tijekom 18. i 19. stoljeća je gotovo isključivo latinski. To

Jedna stranica iz broćanske najstarije Matice krštenih

je bio jezik Crkve. Jedina iznimka kroz prvih 120 godina vođenja matica je stotinjak upisa don Jure Stojića, svjetovnog svećenika koji je od 1775. (barem, jer starije matice ne posjedujemo) do 1778. bio kapelan broćanskog župnika, pisanih narodnim pismom bosančicom. Prvi upis hrvatskim jezikom, latiničom, iz 19. stoljeća, potječe iz 1865. godine, ali je on po svemu sudeći naknadno unesen u maticu. Hrvatski se jezik, latinsko pismo, trajno počinje koristiti u maticama počev od sredine 1899. godine, s početkom župnikovanja fra Pija Knezovića-Bage. Otada pa sve do danas to je jedini način (hrvatski jezik, latinično pismo) na koji se unose upisi krštenih, vjenčanih, umrlih i krizmanih u matične knjige.

Do sada su neki istraživači, ili bolje: pretraživači, broćanskih matice donijeli i neke,

Naslovna stranica najstarije broćanske Matice krštenih

pa makar i neznatne, rezultate svojih istraživanja. Tako je Marko Vego (*Historija Brotnja*, Čitluk, 1981.) objavio sva naselja i u njima sva prezimena koja se pojavljuju u prvoj godini upisivanja krštenih u matičnu knjigu (1775.). Matice su koristili i don Ljubo Planinić, fra Marinko Šakota i fra Robert Jolić (*Godišnjak župe Sv. Blaža*, Gradići, 2006.). Iznimno su vrijedna istraživanja koja je proveo fra Kornelije Kordić. On je na temelju matice pokušao rekonstruirati rodoslovlja obitelji iz sela Vionice, koja je također bila dio župe Brotnjo. Najopsežnija su, dakako, znanstvena istraživanja koja je proveo Nikola Mandić te o tome sastavio opsežnu i vrijednu knjigu *Podrijetlo hrvatskih starosjedilačkih rodova u Brotnju*, Mostar-Brotnjo, 2001.

Od svoga osamostaljenja 1892. godine župa Međugorje posjeduje vlastite župne matice.

Hrvatski se jezik, latinsko pismo, trajno počinje koristiti u maticama počev od sredine 1899. godine, s početkom župnikovanja fra Pija Knezovića-Bage. Otada pa sve do danas to je jedini način (hrvatski jezik, latinično pismo) na koji se unose upisi krštenih, vjenčanih, umrlih i krizmanih u matične knjige.

STRAH OD TRPLJENJA

o. Jacques Philippe

Velika prepreka za predanje Bogu jest prisutnost trpljenja u našem životu

i u svijetu oko nas. Bog dopušta trpljenje i kod onih koji se njemu predaju.

Dopušta da im katkada, pa i na bolan način, nedostaju poneke stvari.

Ukakvom je samo siromaštvu živjela obitelj male Bernardice iz Lourdesa! Zar to ne opovrgava riječi evanđelja? Ne, jer Gospodin može dopustiti da nam ponešto nedostaje (pa čak i stvari koje svijet smatra neophodno potrebnima), ali nam nikad ne će uskratiti ono bitno: svoju nazočnost, svoj mir i sve što je potrebno za potpuno ostvarenje našeg života prema namislima koje on ima za nas. Ako Bog i dopušta trpljenje, naša će snaga biti u tome da, prema riječima Terezije iz Lisieux-a, vjerujemo da "ne dopušta nepotrebno trpljenje."

U našem osobnom životu, kao i u povijesti svijeta, ako želimo potpuno živjeti kršćansku vjeru, moramo biti uvjereni da je Bog dovoljno dobar i dovoljno moćan te da se može poslužiti svakim zlom, svakim, pa i najbesmislenijim i najbeskorisnijim trpljenjem, u našu korist. Na tom području ne možemo imati matematičke ili filozofske sigurnosti, jer to je čin vjere. Upravo na taj čin vjere poziva nas objava Isusovog uskrsnuća, shvaćena i prihvaćena kao konačna Božja pobjeda nad zlom.

Zlo je tajna i sablazan, i to će uvijek ostati. Treba učiniti sve što je moguće da bi ga se uklonilo i da bi se ublažilo patnju, no ono ostaje uvijek prisutno u našoj osobnoj povijesti, kao i u povijesti svijeta. Uloga zla u tajni Otkupljenja ovisi o Božjoj Mudrosti, koja nije ljudska mudrost, i koja će uvijek sadržavati nešto nerazumljivo. "Jer misli vaše nisu moje misli, i puti moji nisu vaši puti, riječ je Jahvina. Visoko je iznad zemlje nebo, tako

su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli." (Iz 55,8-9)

Kršćanin će u određenim trenucima života zasigurno biti pozvan da vjeruje usprkos prividu, da se "nada protiv svake nade". (Rim 4,18) Neizbježne su situacije u kojima ne možemo razumjeti razlog Božjeg djelovanja,

kada se više ne radi o ljudskoj mudrosti koja nam je dostižna, koja se može razumjeti i objasniti ljudskim razumom, nego o božanskoj mudrosti, tajanstvenoj i nerazumljivoj, koja je na djelu.

Budimo sretni što ne možemo uvijek razumjeti! Kako bismo inače dopustili Božjoj mudrosti da slobodno djeluje prema svojim namislima? Gdje bi bilo mjesta za pouzdanje? Istina je da u mnogim stvarima ne bismo učinili ono što bi Bog učinio! Sigurno ne bismo odabrali ludost Križa kao sredstvo Otkupljenja! No, srećom, Božja Mudrost, a ne naša, sve vodi, ona koja je neizmjerljivo moćnija, puna ljubavi i milosrdnija od naše.

Pa ako su putevi Božje Mudrosti i nerazumljivi, ako nas njezino djelovanje i zbunjuje, recimo sebi da je to jamstvo da će biti isto tako nerazumljiva u onome što priprema onima koji se u nju uzdaju: ono što nam priprema neizmjerljivo nadilazi u slavi i ljepoti sve ono što možemo zamisliti ili pojmiti: "Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube." (1 Kor 2,9)

Ljudska mudrost može proizvesti samo djela prema ljudskim mjerilima, jedino božanska Mudrost može ostvariti božanske stvari, upravo one božanske veličine koje je nama namijenila.

Evo, dakle, u čemu je naša snaga kad se nađemo pred pitanjem zla: ne filozofski odgovor, nego djetinje pouzdanje u Božju Ljubav i Mudrost, sigurnost da "Bog čini sve da pridonosi dobru onih koji ga ljube" (Rim 8,28) i da "patnje sadašnjega vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom koja će se objaviti u nama". (Rim 8,18)

nja, jer već dugo vidioci ni na koji način ne stoje u središtu zbivanja. Odavno je otpala mogućnost da barem nekim hodočasnicima uspije biti nazočnima za vrijeme ukazanja. Ogromna većina zapravo vidiocie i ne traži.

Što onda ljudi traže u Međugorju? Traže iskustvo Božje blizine koje drugdje jednostavno ne uspijevaju naći. A broj onih kojima je to uspjelo iz dana je u dan veći i to njihovo iskustvo zapravo je jedina prava reklama Međugorja. U Međugorju ljudi dolaze u dodir s kršćanstvom u njegovu izvornom i zato snažnom obliku. Ono što teolozi u svojim knjigama već desetljećima ističu, u Međugorju se snažno živi. Naime, danas u poplavi plitke ezoterične religioznosti teolozi često upozoravaju na bitno u kršćanskoj vjeri, ističući pritom kako, u usporedbi s budizmom, kršćanstvo nije prvenstveno asketska nego terapijska, a u usporedbi sa židovstvom, nije moralna već mistična religija. Nitko time ne dovodi u pitanje vrijednost asketskog ideala ili potrebu čistog moralnog života, što je kršćanstvo uvijek visoko cijenilo, ali hoće se reći da je kršćanstvo puno više od toga. Ono snagom Duha ozdravlja i vodi u mistično zajedništvo s Bogom. Zar nije veliki teolog Karl Rahner već prije četrdesetak godina predvidio kako kršćanska vjera u uvjetima života, kakvi su se već tada mogli predviđjeti za početak trećeg tisućljeća, ne će biti moguća bez tih crta?

Svećenici su u Međugorju od samog početka i poruke i svoju ulogu shvatili upravo u tom smislu. Od početka su počeli ne samo ispovijedati, nego i moliti za ozdravljenje i duše i tijela, i to za sve hodočasnike. Međugorski molitveni program, kako god bio dug, hodočasnicima nikad nije dosadan i težak, jer on molitelja vodi u mistično iskustvo Boga, gdje molitva prestaje biti samo neugodna obveza, a pretvara se u predanje čovjekova bića Bogu, u kojemu se čovjek oslobađa svih tereta prošlog života, svojih strahova i nesigurnosti i ponovno otkriva smisao života. Brojni hodočasnici su to iskustvo ponijeli kao najdraži dar iz Međugorja i po svojim župama diljem svijeta osnovali brojne molitvene skupine u kojima to dalje njeguju. Zar nije to u najboljem smislu obnova Crkve o kojoj je papa Ivan Pavao II. govorio cijelog svog pontifikata?

Fra Slavkova uloga u tome bila je golema. Uvijek je bio neumoran kad je molitva u pitanju. Svejedno je li riječ o predmoljenju krunice i uvodima u pojedina otajstva, ili je riječ o klanjanju pred Presvetim ili o čašćenju križa Kristova ili pak o križnom

putu koji je toliko puta predmolio uz Križevac, fra Slavko je uvijek unosio svega sebe, darujući hodočasnicima dio svog bogatog duhovnog iskustva. Ali i njegov iznenađan i neočekivan odlazak može se shvatiti kao svojevrсна poruka, kao odgovor onima koji su znali reći: Da nema njega, ne bi bilo ni Međugorja. Nakon njegove iznenađne smrti, svjedoci smo, broj hodočasnika je u stalnom porastu, a Međugorje i dalje jednako zrači duhovnom snagom. Ipak njemu pripadaju neprolazne zasluge što je ogromnu duhovnu energiju kojom zrači to mjesto znao staviti u određene molitvene oblike koji će trajati i nakon njega.

Evandjelje i snaga ozdravljenja

Ustvrdismo malo prije da je kršćanstvo terapijska religija, što se može činiti čudnim samo onom tko ne pozna izvorno, novozavjetno kršćanstvo ili, bolje rečeno, tko pozna samo ove današnje, nažalost najčešće od racionalizma ogoljene oblike kršćanstva, gdje više nema ni terapijske ni mističke crte. Takvo kršćanstvo često je svedeno na puki kršćanski svjetonazor ili je poprimilo oblik neke opće religioznosti i zato nikakvo čudo da je beživotno i da se ne može ničim nametnuti na danas bogatom tržištu šarolikih i sumnjivih oblika religioznosti. Brojni suvremeni kršćani kao da su davno zaboravili da Isus nije samo propovijedao, nego da je i liječio, zapravo iscjeljivao čitava čovjeka i da je tu istu vlast predao i svojim učenicima, zajedno s poslanjem propovijedanja.

U Međugorju je ta izvorna snaga kršćanstva od početka na djelu i u svakidašnjoj praksi molitve za ozdravljenje, ali još više u snažnim i proživljenim ispovijedima koje ponovno imaju terapijsku dimenziju. I na jednom i na drugom području fra Slavko je darivao svega sebe. Nezaboravne su njegove molitve za ozdravljenje u kojima je znao tako uvjerljivo Bogu preporučivati ne samo svakog bolesnika, nego i imenovati svaku bolest i patnju, moleći istodobno za iscjeljenje i duše, i duha, i tijela, ali proseći isto tako i duhovnu snagu za nošenje životnih križeva. U njegovim molitvama svaki bolesnik se mogao osjetiti osobno dodirnutim i preporučenim Bogu.

S vremenom je fra Slavko sve više prepoznavao onu vrstu modernih bolesnika kojima je danas potrebna posebna pomoć, a to su ovisnici o drogi. Takvima je poklanjao sate i sate vremena u strpljivom razgovoru i molitvi za njih. Kad je talijanska časna sestra Elvira odlučila za takve u Međugorju otvoriti

kuću u kojoj bi se odvikavali i liječili, živeći Gospine poruke, u fra Slavku je našla najupornijeg zagovornika i podupiratelja. Nikad mu nije bilo teško, uza sve svoje brojne obveze, pohoditi tu kuću, slaviti s njima Euharistiju, biti na raspolaganju za ispovijed ili jednostavno za razgovor. Među njima se s vremenom razvio snažan osjećaj povjerenja i prijateljstva. Oni su u fra Slavku gledali svog pravog duhovnog vođu i učitelja, a on u njima one kojima je nužna njegova pomoć. Fra Slavko je tu djelovao prema onoj Isusovoj: «Bio sam bolestan i pohodiste me... Što god ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili.»

Ništa manja nije bila fra Slavkova briga za napuštenu djecu i siročad. Za njih je stvorio prihvatilište znakovita imena «Majčino selo». Dok su se drugi pitali od čega će se to financirati, fra Slavka je mučilo pitanje kako pomoći toj djeci. On se oslonio na providnost koja ga nije izdala. Dobri ljudi znali su prepoznati njegovu ljubav i brigu za tu djecu i svojim prilozima pomagati.

Nije pretjerano reći da je fra Slavko potpuno živio za poruku koju je prepoznao i kojoj se stavio u službu. S tom porukom je i sam rastao i sve više širio koncentrične krugove, postavši po njoj građaninom svijeta. Njegov život je dokaz kako je Evandjelje i danas jednako suvremeno i uspješno ako nađe prave svjedoke i navjestitelje. Zato će ostati nadahnuće i izazov svim svećenicima, a posebno onima koje će zapasti da rade u Međugorju.

ske plantaže i vinograde kretale su se u rukavcima skupine ljudi i stapale se pod brdom u živopisnu rijeku hodočasnika koji su slijedili pjesme i molitve one najglasnije grupe sve do u po brda što ga zovu Podbrdo gdje stajale križ iz dva deblja suharca s obješenim kronicama, medaljicama, škapularima i raznim sličicama i fotografijama, očito onih koje su hodočasnici preporučivali Gospi u njihovim molitvama i vapajima. Zanimljivo je da, iako sam krenuo posve sam jer sam tako i želio, nikako nisam mogao biti sam! Tako sam se već u Podbrdu našao u jednoj skupini koja me slijedila u svemu što bih činio. Htio sam u neku ruku biti neprimjetan, a sada sam se najednom našao u položaju da me slijedilo sve više ljudi. Domaćini iz zaseoka Podbrdo, koji su se gostili sa svojim posjetiteljima, pozivali nas na okrjepu i nudili bukarama punim mirisave žilavke ili sokovima ili barem čašom vode. Kako smo se ljubaznim domaćinima redom zahvaljivali jer je svima stalo što prije stići na mjesto Gospina ukazanja, zaklinjali su nas da svratimo makar pri silaženju s Brda ukazanja. Budući smo bili u još većoj skupini koja se povećavala osobito tijekom molitve i boravka na mjestu ukazanja, vrlo se zanosno pjevalo i molilo i prilikom silaženja s brda, pa su samo rijetki, ožednjeli, prihvaćali ponudenu okrjepu. Pošli smo k Vickinoj kući i nakon kraćeg susreta s njome, u vrijeme ukazanja, oko 18 sati, završili smo u crkvi koju je naša skupina učinila pretijesnom. Uokolo crkve već se tada ispovijedalo kao što se čini i danas. U pamćenje mi se urezala slika dugih redova pred ispovjednicima i skrušenost brojnih penitenata golih koljena na oštroj

suhoj travi i na od suše raspucanoj zemlji. Beskrajna strpljivost i susretljivost svijuju potpuno su me osvojile, tako da sam i opet još snažnije povjerovao riječima biskupa Žanića kako u Međugorju **djeluje prst Božji**.

Župa Međugorje – mjesto zahvalnosti

Na večernjoj smo se Misi u crkvi našli s Vasiljima, mojim domaćinima s kojima sam se vratio u selo na počinak. Upoznali su me s čitavim svojim selom i mnogim drugim župljanima jer su gosti, osim hodočasnika, već bili krenuli svojim kućama u Trežibat, Čapljinu, Humac, Ljubuški i Čitluk.

Teško se bilo rastati od tako spontano nastalog poznanstva, a duh Međugorja koji je snažno djelovao pretvarao je to u bliskost i prijateljstvo ravno bratstvu kakvo među nama stvara Duh Gospodnji kad smo jedan prema drugome otvoreni.

To je učinak Međugorja za mog prvog susreta s njime. Ponio sam u srcu puno uspomena i dojmova, punu romarsku torbu kamenčića, kitica smilja i šipaka, zemlje i suharaca s mjesta Gospinih ukazanja i, nadasve, želju da se ponovno vratim, ako ne prije, opet za iduću Jakovlju. Razdao sam svoje "relikvije" i o Međugorju govorio u svakoj prigodi, a posebno sam pohodio samostan Male braće u Zvonimirovoj kod Gospe Lurdske i na Kaptolu u Zagrebu te kod Kapucina u Rijeci i, dakako, Franjevački samostan sv. Antuna u Puli, s kojim sam bio posebno povezan preko prijatelja redovnika patra Bernarda Barčića i patra Stanke Škunce. Jasno, nitko od mojih prijatelja, od moje mnogobrojne braće, roditelja, supruge i djece nije ostao ravnodušan na moje iskustvo Međugorja. Doživljaji su bili tako duboki da

sam već sljedeće godine ponovno došao i molio u crkvi, na Brdu ukazanja, na Križevcu te posjetio svoje prijatelje Vasilje.

Kasnije sam još održavao veze s Međugorjem i imao sam divnih trenutaka duševnog raspoloženja potaknuta duhovnošću koja se tamo stvarala – molitva, praštanje, post i pomoć braći u nevolji, ali kao da su sve to bili odjeci i poticaji s prvog hodočašća. Držao sam sebičnom činjenicu da sam dvaput hodočastio sam, pa sam nakon jedne propuštene godine nastojao više zainteresirati svoju suprugu. Tako smo o Velikoj Gospi 1984. krenuli moja supruga Ljiljana i ja te sada već pokojni Andrija i Josefina Varga iz Pule. To moje treće hodočašće doživio sam kao zrelije i usredotočio se više na pokorničku dimenziju s obzirom da smo svi četvero isticali isto – kako je Međugorje sa svojim postajama uspona na Podbrdo, ispovijedi na otvorenom kod crkve i križnim putem na Križevac najprikladnije mjesto za dobru ispovijed i zahvaljivanje Gospi – Kraljici Mira **na daru** onog nepomućenog mira koji smo još dugo nosili u svojim srcima. Što je vrlo važno, da se duže odražavalo i na našim bračnim odnosima, prema bližnjima i na poslu. Očito, koliko smo ja i moji suputnici dobili obilje milosti za moja tri i njihovo jedno hodočašće u Međugorje, da su i oni milijuni hodočasnika sa svih strana svijeta za ovo više od četvrt stoljeća trajanja međugorskih Gospinih ukazanja primili toliki bezbroj raznih milosti i plodova. Međugorje je mnoge preusmjerilo – **po Mariji k Isusu**, na što uporno poziva punih 25 godina: **OBRATITE SE I VJERUJTE EVANĐELJU!**

Podbrdo 1981.

Glasnik **MIRA**

Sve o događajima u Međugorju
i odjecima u svijetu i Katoličkoj

Crkvi čitajte u novom

mjesečniku - Glasniku mira.

Čitajte i preporučite drugima

Glasnik mira, mjesečnik

Informativnog centra "Mir"

Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira,

pišite nam o svojim iskustvima.

Preplatite se na Glasnik mira.

Godišnja pretplata [12 brojeva]:

30 KM/120 Kn

RADIOPOSTAJA
MIR
MEDUGORJE

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Labvanska dolina 100,0 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 95,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Kenjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Graditka, Kutina, Ivančićgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE

Tel.: 036/851 100; faks: 036/851 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Križni put uz Križevac
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

***I KRIŽ JE BIO U BOŽJEM PLANU
KAD STE GA SAGRADILI***

